Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

27. veebruar 2014*

Konkurents — Keelatud kokkulepped — Vedelkristallkuvarite (LCD) ülemaailmne turg — Kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus hindade ja tootmiskoguste alal — Territoriaalne pädevus — Sisemüük — Kartelli esemeks olevaid tooteid sisaldavate valmistoodete müük — Üks ja vältav rikkumine — Trahvid — Ümardamismeetod — Täielik pädevus

Kohtuasjas T-91/11,

InnoLux Corp., varem Chimei InnoLux Corp., asukoht Zhunan (Taiwan), esindajad: advokaat J.-F. Bellis ja *solicitor* R. Burton,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: P. Van Nuffel, F. Ronkes Agerbeek ja A. Biolan,

kostja,

mille ese on nõue tühistada osaliselt komisjoni 8. detsembri 2010. aasta otsus K(2010) 8761 (lõplik), [ELTL] artiklis 101 ja [EMP] lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39.309 – LCD), ja vähendada hagejale selle otsusega määratud trahvi,

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees H. Kanninen ning kohtunikud G. Berardis (ettekandja) ja C. Wetter,

kohtusekretär: ametnik N. Rosner,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. aprilli 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

Vaidluse taust

1. *Käesoleva asjaga seotud äriühingud*

1 Chi Mei Optoelectronics Corp. (edaspidi „CMO”) oli Taiwani õiguse alusel asutatud äriühing, mis kontrollis maailma eri paigus asuvate ja aktiivmaatriksiga vedelkristallkuvarite (edaspidi „LCD”) tootmisega tegelevate äriühingute kontserni.

2 20. novembril 2009 sõlmis CMO äriühingutega InnoLux Display Corp. (edaspidi „InnoLux”) ja TPO Displays Corp. ühinemislepingu. Selle lepingu kohaselt 18. märtsil 2010 TPO Displays ja CMO lõppesid. Ühendav õiguslik üksus muutis ärinime kahel korral - kõigepealt sai InnoLuxist Chimei InnoLux Corp. ja seejärel hageja InnoLux Corp.

2. *Haldusmenetlus*

3 [*konfidentsiaalne*] [1] Korea õiguse alusel asutatud äriühing Samsung Electronics Co., Ltd (edaspidi „Samsung”) esitas komisjoni teatise, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis”), alusel Euroopa Ühenduste Komisjonile trahvide eest kaitse saamise taotluse.

4 Samsung andis selles teada mitut ettevõtjat, sealhulgas hagejat hõlmavast kartellist, mis puudutas teatud tüüpi LCD-sid.

5 23. novembril 2006 andis komisjoni Samsungile 2002. aasta koostööteatise punkti 15 alusel tingimusliku kaitse, keeldudes selle andmisest ühele teisele kartellis osalenule, Korea õiguse alusel asutatud äriühingule LG Display Co. Ltd, varasema ärinimega LG Philips LCD Co. Ltd (edaspidi „LGD”).

6 27. mail 2009 algatas komisjon haldusmenetluse ja võttis vastu vastuväiteteatise vastavalt komisjoni 7. aprilli 2004 määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [EÜ] artiklite 81 ja 82 kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81), artiklile 10. Vastuväiteteatis adresseeriti kuueteistkümnele äriühingule, sealhulgas CMO-le ja kahele tema 100% osalusega Euroopa tütarettevõtjale Chi Mei Optoelectronics BV ja Chi Mei Optoelectronics UK. Ltd. Sel teemal meenutas komisjon vastuväiteteatise põhjendustes 281-285 muu hulgas, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt näevad esiteks Euroopa Liidu konkurentsiõiguse sätted ette, et ühte kontserni kuuluvad erinevad äriühingud moodustavad ühe majandusüksuse ja seega ettevõtja ELTL artiklite 101 ja 102 mõttes, kui need äriühingud ei määra oma tegevust turul kindlaks iseseisvalt (Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-203/01: Michelin *vs*. komisjon, EKL 2003, lk II-4071, punkt 290), ja teiseks selleks, et saaks eeldada, et emaettevõtja mõjutab otsustavalt tütarettevõtja tegevust turul, piisab, kui komisjon tõendab, et emaettevõtja esindab kogu tütarettevõtja kapitali (Üldkohtu 31. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas T-405/06: ArcelorMittal Luxembourg jt *vs*. komisjon, EKL 2009, lk II-771, punkt 91). Edasi selgitas komisjon vastuväiteteatise põhjendustes 327-329 põhjuseid, miks tuleb meenutatud kohtupraktikat kohaldades CMO kahte tütarettevõtjat emaettevõtjaga rikkumise eest solidaarselt vastutavaks pidada.

1 — Konfidentsiaalsed andmed kustutatud.

7 Vastuväiteteatisele oli lisatud CD-ROM, mis sisaldas komisjoni toimiku osi, millega sai tutvuda. Vastuväiteteatise adressaadid kasutasid ka oma õigust tutvuda komisjoni toimiku nende osadega, millega sai tutvuda ainult komisjoni ruumides.

8 Vastuväiteteatise adressaadid andsid komisjonile kirjalikult oma arvamuse nende suhtes esitatud vastuväidete kohta selleks ette nähtud tähtajal.

9 Mitu vastuväiteteatise adressaati, sealhulgas hageja kasutasid oma õigust olla suuliselt ära kuulatud ärakuulamistel, mis toimusid 22. ja 23. septembril 2009.

10 4. märtsi 2010. aasta teabenõudes ja 6. aprilli 2010. aasta kirjas paluti muu hulgas pooltel esitada andmed müügiväärtuste kohta, mida nende trahvide arvutamisel aluseks võetakse ja esitada selles küsimuses oma seisukohad.

11 CMO vastas sellele kirjale 23. aprillil 2010.

3. *Vaidlustatud otsus*

12 8. detsembril 2010 võttis komisjon vastu otsuse K(2010) 8761 (lõplik), [ELTL] artiklis 101 ja [EMP] lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39.309 – LCD), (edaspidi „vaidlustatud otsus”), mille kokkuvõte avaldati 7. oktoobri 2011. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 295, lk 8).

13 Vaidlustatud otsus adresseeriti vastuväiteteatise adressaadiks olnud kuueteistkümnest äriühingust kuuele, sealhulgas hagejale. Samas tema tütarettevõtjad, kellele saadeti vastuväiteteatis, selle otsuse adressaadid ei olnud.

14 Vaidlustatud otsuses tuvastas komisjon kuue suure rahvusvahelise LCD tootja, sealhulgas hageja, vahel keelatud kokkuleppe, mis puudutas 12-tollise või suurema toote kaht järgmist kategooriat: LCD-d infotehnoloogiale, nagu sülearvutid ja arvutiekraanid (edaspidi „IT-LCD-d”) ja LCD-d televiisoritele (edaspidi „TV-LCD-d”) (edaspidi koos „kartelli esemeks olevad LCD-d”).

15 Vaidlustatud otsuse kohaselt oli keelatud kokkuleppe puhul tegemist ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 ühe vältava rikkumisega, mis kestis vähemalt 5. oktoobrist 2001 kuni 1. veebruarini 2006 (edaspidi „rikkumisperiood”). Keelatud kokkuleppe pooled pidasid sel perioodil mitu mitmepoolset koosolekut, mida nad kutsusid „Cristali koosolekud” ja mis toimusid peamiselt Taiwani hotellides. Nendel koosolekutel oli selgelt konkurentsivastane eesmärk, sest need andsid osalejatele muu hulgas võimaluse määrata kindlaks kartelli esemeks olevate LCD-de miinimumhinnad, arutada nende hinnaprognoose, et vältida hinna langemist ja koordineerida hinnatõuse ning tootmiskoguseid. Rikkumisperioodil kohtusid kartelliosalised ka kahepoolselt ning vahetasid sageli teavet „Cristali koosolekutel” arutatud teemade kohta. Samuti võtsid nad meetmeid, et kontrollida, kas nendel koosolekutel vastu võetud otsuseid täideti (vaidlustatud otsuse põhjendused 70-74).

16 Kuigi hageja väitis, et TV-LCD-de turg erines IT-LCD-de turust ja et keelatud kokkulepe puudutas ainult viimast, asus komisjon siiski seisukohale, et tegemist on ühe vältava rikkumisega, mis hõlmas kõiki neid tooteid (vaidlustatud otsuse põhjendused 281 ja 283-290).

17 Vaidlustatud otsusega määratud trahvide kindlaksmääramiseks juhindus komisjon suunistest määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised”).

18 Kohaldades 2006. aasta suuniseid määratles komisjon kõigepealt nende kartelli esemeks olevate LCD-de müügiväärtuse, mida rikkumine otseselt või kaudselt puudutas. Ta määratles selleks keelatud kokkuleppe osaliste müügi kolm järgmist kategooriat:

— „otsemüük EMP-s", st kartelli esemeks olevate LCD-de müük teisele ettevõtjale Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP);

— „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu", st selliste kartelli esemeks olevate LCD-de müük, mis paigaldatakse kontsernis, millesse kuulub tootja, valmistoodetesse, mis müüakse teisele ettevõtjale EMP-s;

— „kaudne müük", st kartelli esemeks olevate LCD-de müük teisele, väljaspool EMP-d asuvale ettevõtjale, mis paigaldab kuvarid seejärel valmistoodetesse, mida ta müüb EMP-s (vaidlustatud otsus põhjendus 380).

19 Ent komisjon leidis, et ta võib piirduda eespool punktis 18 viidatud kahe esimese kategooria arvessevõtmisega, sest kolmanda kategooria kaasamine ei olnud määratud trahvide piisava hoiatava mõju taseme saavutamiseks vajalik (vaidlustatud otsuse põhjendus 381).

20 Selle asemel, et kasutada müügiväärtust, mille ettevõtja oli realiseerinud rikkumise viimasel täisaastal, nagu tavapäraselt ette nähtud 2006. aasta suuniste punktis 13, pidas komisjon käesolevas asjas kohasemaks kasutada kogu rikkumise kestusel põhinevat aasta keskmist müügiväärtust, võttes arvesse muu hulgas enamuse puudutatud ettevõtjate müügi eksponentsiaalset kasvu vaidlustatud otsuse esemeks olevatel aastatel (vaidlustatud otsuse põhjendus 384).

21 Mis puudutab hagejat, siis lükkas komisjon tagasi tema vastuväited seoses asjaoludega, et kõigepealt oleks tulnud asjassepuutuv müügiväärtus arvutada ilma, et oleks võetud arvesse tema „otsemüüki EMP-s töödeldud toodete kaudu" ja tema „otsemüüki EMP-s", nagu tehti teiste vastuväiteteatise adressaatide puhul, edasi oleks tulnud välja jätta sellised LCD-de saadetised, mille eest ei esitatud arvet Euroopa ettevõtjatele, ja lõpuks oleks tulnud eristada IT-LCD-de müüki TV-LCD-de müügist. Nii hinnati hageja kogu asjassepuutuvaks müügiväärtuseks rikkumise perioodil 1 555 111 603 eurot ja aasta keskmiseks – mis saadi selle summa jagamisel keelatud kokkuleppe kestusega 4,33 aastat – 359 148 176 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendused 388, 394 ja 398-401 ning tabel 4).

22 Teiseks, komisjon täheldas, et arvestades toime pandud rikkumise raskust, tuleb trahvi põhisumma kindlaksmääramiseks keelatud kokkuleppe kõigi poolte puhul asjassepuutuvate toodete müügiväärtuse osakaaluks määrata 16% (vaidlustatud otsuse põhjendus 416).

23 Kolmandaks, komisjon kohaldas rikkumise kestuse alusel hageja suhtes kordajat 4,25, sest ta osales rikkumises vaidlustatud otsuses tuvastatud kogu keelatud kokkuleppe vältel, st neli aastat ja kolm kuud (vaidlustatud otsuse põhjendused 417 ja 418 ning tabel 5).

24 Neljandaks, komisjon leidis, et käesoleva asja asjaolud õigustavad seda, et trahvi põhisummat suurendatakse vastavalt 2006. aasta suuniste punktile 25 kõigile keelatud kokkuleppe pooltele hoiatava mõju tagamiseks lisasumma võrra, milleks on 16% asjassepuutuva müügi keskmisest väärtusest (edaspidi „trahvi hoiatav osa") (vaidlustatud otsuse põhjendused 419 ja 424).

25 Viiendaks, komisjon ei tuvastanud 2006. aasta suuniste alusel keelatud kokkuleppe ühegi poole suhtes kergendavate ega raskendavate asjaolude esinemist. Nii lükkas komisjon muu hulgas tagasi hageja argumendid, et väidetavalt oli tal keelatud kokkuleppes passiivne roll, ta osales selles hoolimatusest ja lõpuks, et ta tegi komisjoniga koostööd suuremal määral kui 2002. aasta koostööteatise kohaldamisala, kuigi komisjon ei saatnud talle täpselt sama täpseid teabenõuded kui keelatud kokkuleppe teistele pooltele (vaidlustatud otsuse põhjendused 426, 430, 433, 434, 438, 439 ja 442-444).

26 Kuuendaks, kohaldades 2002. aasta koostööteatist kinnitas komisjon kõigepealt Samsungile antud täielikku puutumatust. Edasi asus ta seisukohale, et hageja koostöö ei andnud alust mingiks trahvi vähendamiseks (vaidlustatud otsuse põhjendused 455-458 ja 472).

27 Nende kaalutluste põhjal kohustas komisjon hagejat vaidlustatud otsuse artiklis 2 maksma trahvi summas 300 000 000 eurot.

Menetlus ja poolte nõuded

28 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 21. veebruaril 2011.

29 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kuues koda) avada suulise menetluse ja esitas Üldkohtu kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames pooltele teatud kirjalikud küsimused; pooled vastasid neile antud tähtaja jooksul.

30 Poolte kohtukõned ja nende vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 24. aprilli 2013. aasta kohtuistungil.

31 Hageja palub sisuliselt Üldkohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus teda puudutavas osas;

— vähendada talle vaidlustatud otsusega määratud trahvi;

— mõista kohtukulud välja Euroopa Komisjonilt.

32 Komisjon palub Üldkohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

33 Oma hageja põhjenduseks esitab hageja kolm väidet:

— esimese väite kohaselt kohaldas komisjon trahvi väljaarvutamisel asjassepuutuva müügiväärtuse kindlaksmääramiseks õiguslikult väära mõistet „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu”;

— teise väite kohaselt rikkus komisjon ELTL artiklit 101 ja EMP lepingu artiklit 53, järeldades, et rikkumine hõlmas ka TV-LCD-sid;

— kolmanda väite kohaselt hõlmas müügiväärtus, mille komisjon tema osas kindlaks määras, ekslikult muud müüki kui kartelli esemeks olevad LCD-d.

1. *Esimene väide, mille kohaselt kohaldas komisjon trahvi väljaarvutamisel asjassepuutuva müügiväärtuse kindlaksmääramiseks õiguslikult väära mõistet „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu”*

34 Hageja esimene väide koosneb sisuliselt kahest osast, millest esimene puudutab asjaolu, et mõiste „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu” on vastuolus rikkumise tuvastamata jätmisega kartelli esemeks olevaid LCD-sid sisaldavate valmistoodete osas, ja teine sellele mõistele väidetavalt omaseid vastuolusid.

Väite esimene osa, mis puudutab asjaolu, et mõiste „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu” on vastuolus rikkumise tuvastamata jätmisega kartelli esemeks olevaid LCD-sid sisaldavate valmistoodete osas

35 Hageja väidab esiteks, et mõiste „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu” ei ole kooskõlas 2006. aasta suuniste punktiga 13, sest komisjon võttis arvesse niisuguste valmistoodete müüki, mille suhtes vaidlustatud otsuses mingit rikkumist ei tuvastatud ja millel puudub otsene või kas või kaudne seos selles otsuses tuvastatud rikkumisega. Teiseks toonitab hageja, et kartelli esemeks olevate LCD-de hinnad ei ole võrdlushinnad valmistoodetele, mis sisaldavad neid LCD-sid.

36 2006. aasta suuniste punktis 13 sätestatakse, et „trahvi põhisumma kindlaksmääramisel võetakse aluseks [ettevõtja müüdud] nende kaupade või teenuste väärtus, millega on rikkumine otseselt või kaudselt EMP asjaomasel territooriumil seotud”. [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna suuniste eestikeelne tõlge on ebatäpne.]

37 Selles küsimuses tuleb kõigepealt täheldada, et sellest sättest ei ilmne, et asjassepuutuva müügiväärtuse arvutamiseks võib arvesse võtta üksnes nende tehingute müügiväärtust, mida rikkumine tegelikult puudutas (vt selle kohta Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-211/08: Putters International *vs.* komisjon, EKL 2011, lk II-3729, punkt 58).

38 2006. aasta suuniste punkt 13 sõnastusega peetakse nimelt silmas asjaomasel, rikkumist puudutaval turul toimunud müüki. Veelgi enam, suuniste see punkt ei pea silmas üksnes olukordi, mille kohta komisjonil on rikkumist puudutavad dokumentaalsed tõendid (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Putters International *vs.* komisjon, punkt 59).

39 Seda tõlgendust kinnitab liidu konkurentsieeskirjade eesmärk. Nimelt tähendaks hageja pakutud tõlgendus, et keelatud kokkuleppeid puudutavates asjades määratavate trahvide põhisummade kindlaksmääramiseks oleks komisjonil iga juhtumi puhul kohustus tuvastada, millist konkreetset müüki keelatud kokkulepe mõjutas. Liidu kohtud ei ole kunagi sellise kohustuse olemasolu kinnitanud ja miski ei viita sellele, et komisjon kavatses sellist kohustust endale võtta 2006. aasta suunistes (eespool viidatud kohtuotsus Putters International *vs.* komisjon, punkt 60).

40 Lisaks ilmneb väljakujunenud kohtupraktikast, et rikkumisega seotud kauba käive annab täpse pildi rikkumise ulatusest asjaomasel turul. Eelkõige on konkurentsi piirava tegevusega seotud kauba müügi käive objektiivne asjaolu, mis täpselt näitab selle tegevuse kahjulikkust normaalsetele konkurentsitingimustele (eespool viidatud kohtuotsus Putters International *vs.* komisjon, punkt 61; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80-103/80: Musique diffusion française jt *vs.* komisjon, EKL 1983, lk 1825, punkt 121 ja Üldkohtu 11. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas T-151/94: British Steel *vs.* komisjon, EKL 1999, lk II-629, punkt 643).

41 Käesolevas asjas tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 380 määratles komisjon eespool punktis 18 viidatud müügi kategooriad.

42 Mis puudutab „otsemüüki EMP-s”, siis ei vaielda vastu sellele, et see täidab 2006. aasta suuniste punktis 13 kehtestatud tingimused, kui neid tõlgendada asjassepuutuvat kohtupraktikat arvestades.

43 „Otsemüügi EMP-s töödeldud toodete kaudu” kohta märgib hageja esimese väite esimeses osas, et see müük ei ole otseselt ega kaudselt rikkumisega seotud, kuna see puudutab mitte kartelli esemeks olevaid LCD-sid, vaid neid sisaldavate valmistoodete müüki.

44 Selle kohta tuleb kõigepealt märkida, et kuigi 2006. aasta suuniste punkti 13 juurde kuuluvas joonealuses märkuses nr 1 täheldatakse, et tuvastatav on rikkumisega kaudselt seotud müük, kui horisontaalse hinnakokkuleppe esemeks oleva toote hind võetakse madalama või kõrgema kvaliteediga toodete hinna aluseks, täpsustatakse selles märkuses ka, et see olukord on vaid üks näide. Seetõttu on täiesti asjakohatu hageja viidatud asjaolu, et käesolevas asjas ei ole kartelli esemeks olevaid LCD-sid sisaldavad valmistooted kartelli esemeks olevate LCD-dega võrreldes madalama või kõrgema kvaliteediga tooted.

45 Mis puudutab asjaolu, millele viitab samuti hageja ning mille kohaselt vaidlustatud otsuses ei tuvastatud mingit rikkumist seoses kartelli esemeks olevaid LCD-sid sisaldavate valmistoodetega, siis tuleb märkida, et komisjon ei võtnud arvesse nende valmistoodete kogu müügiväärtust, vaid ainult seda osa sellest väärtusest, mis võis vastata valmistoodetesse integreeritud kartelli esemeks olevate LCD-de väärtusele, kui hageja müüs neid tooteid EMP-s asuvatele temast sõltumatutele ettevõtjatele. Kuigi on selge, et komisjon ei saanud seda koguväärtust arvesse võtta ilma, et ta tuvastaks eelnevalt rikkumise valmistoodete osas, ei saa järeldada, et see tuvastamine oli vajalik selleks, et ta saaks arvesse võtta selle väärtuse seda osa, mille moodustas valmistoodetesse integreeritud kartelli esemeks olevate LCD-de väärtus.

46 Lisaks, kui komisjon ei oleks kasutanud mõistet „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu”, ei oleks ta saanud trahvi arvutamisel võtta arvesse olulist osa kartelli esemeks olevate LCD-de müügist, mille realiseerisid vertikaalselt integreeritud ettevõtjatesse kuuluvad keelatud kokkuleppe pooled, kuigi see müük kahjustas konkurentsi EMP-s.

47 Nii pidi vastavalt eespool punktides 37-40 meenutatud kohtupraktikale komisjon arvesse võtma rikkumise ulatust asjassepuutuval turul ja selleks võis ta kasutada hageja kartelli esemeks olevate LCD-de käivet kui objektiivset elementi, mis näitas õiglasel määral kahjulikkust, mida tekitas konkurentsile tema osalemine keelatud kokkuleppes, tingimusel, et see käive tekkis EMP-ga seotud müügist. Selline seos esineb aga juhul, kui hageja annab kartelli esemeks olevad LCD-d üle oma tütarettevõtjatele, kes asuvad ükskõik kus ja kes integreerivad need LCD-d valmistoodetesse, mida müüakse kolmandatele isikutele EMP-s.

48 Komisjoni valik võtta arvesse „otsemüüki EMP-s töödeldud toodete kaudu” on käesolevas asjas seda enam õigustatud, et vaidlustatud otsuses esitatud tõenditest (vt muu hulgas vaidlustatud otsuse põhjendus 394), mida hageja ei sea kahtluse alla, nähtub, et kartelli esemeks olevate LCD-de sisemüük kartelli kuuluvatele ettevõtjatele toimus hinnaga, mida kartell mõjutas.

49 Lisaks, nagu nähtub muu hulgas vaidlustatud otsuse põhjendustest 92 ja 93, olid kartelli liikmed teadlikud sellest, et kartelli esemeks olevate LCD-de hind mõjutas neid sisaldavate valmistoodete hinda.

50 Lõpuks, mis puudutab hageja argumenti, et Üldkohtu 10. septembri 2008. aasta otsusega kohtuasjas T-348/05: JSC Kirovo-Chepetsky Khimichesky Kombinat *vs.* nõukogu (kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 62) on vastuolus üht koostisosa sisaldava valmistoote ja selle koostisosa enda müügi võrdsustamine, siis tuleb märkida, et konteksti ja eesmärki, miks komisjon võttis arvesse valmistoodetesse integreeritud kartelli esemeks olevaid LCD-sid, ei saa võrdsustada selle konteksti ja eesmärgiga, mis esinesid viidatud kohtuotsuse aluseks olnud asjas.

51 Nimelt eespool viidatud kohtuotsuse JSC Kirovo-Chepetsky Khimichesky Kombinat *vs*. nõukogu aluseks olnud asjas (punktid 54, 55, 57 ja 58) laiendas Euroopa Liidu Nõukogu pärast seda, kui ta oli teatud kaupu, sealhulgas ammooniumnitraati puudutava dumpinguvastase uurimise alusel võtnud ammooniumnitraadi suhtes vastu dumpinguvastaseid meetmeid, nende meetmete kohaldamisala muudele kaupadele, ilma, et ta oleks alustanud uut uurimist, kuna need muud kaubad olid viidatud uurimise esemeks olnud kaupadega sarnased, muu hulgas ammooniumnitraadi sisalduse poolest.

52 Selles küsimuses tuvastas Üldkohus niisuguse laiendamise õigusvastasuse, märkides järgmist:

„62. […] Valmistoote koostisosa võib muidugi olla dumpinguvastase meetme ese, kuid sel juhul tuleb seda käsitada kaubana, mis ise on [dumpingu ese]. Kui seda koostisosa ei võeta arvesse eraldi, vaid muu toote osana, on asjassepuutuvaks tooteks see viimati nimetatud toode koos kõigi oma koostisosadega ning dumpinguvastase uurimise ese peab seega olema see toode sõltumata tema koostisosadest. Dumpinguvastaseid meetmeid saab võtta vaid toodete suhtes, mis on olnud dumpinguvastase uurimise esemeks, kuna on tuvastatud, et asjassepuutuvaid tooteid eksporditakse ühendusse madalama hinnaga kui hind, mis on „samasugustel toodetel" [nõukogu 22. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ) nr 384/96, kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (EÜT 1996, L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 11/10, lk 45)] artikli 1 tähenduses. Seetõttu, kuna tuvastamist on leidnud asjaolu, et vaidlustatud määruse esemeks olevad uut laadi tooted erinevad asjassepuutuvast tootest algmääruste tähenduses, on võimatu nende suhtes kehtestada dumpinguvastast maksu ilma, et eelnevalt viidaks läbi uurimist, et kindlaks teha, kas ka neid tooteid müüakse ühenduse turul dumpinguhinnaga."

53 Midagi võrreldavat käesolevas asjas aset ei leidnud, kuna selle juhtumi puhul ei kasutanud komisjon uurimist, mille ta viis läbi kartelli esemeks olevate LCD-de suhtes, et tuvastada rikkumine valmistoodete osas, millesse need LCD-d on integreeritud. Olles kaugel kartelli esemeks olevate LCD-de võrdsustamisest valmistoodetega, mille üheks koostisosaks need olid, piirdus komisjon järeldusega – mille ta tegi ainult trahvi arvutamiseks -, et vertikaalselt integreeritud ettevõtjate puhul, nagu hageja, langes valmistoodete müügi koht kokku kartelli esemeks oleva koostisosa müügi kohaga kolmandale isikule, kes ei kuulunud seega samasse ettevõtjasse kui selle koostisosa tootja.

54 Kõigist eelnevates kaalutlustest ilmneb, et käesoleva väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Väite teine osa, mis puudutab mõistele „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" väidetavalt omaseid vastuolusid

55 Esimese väite teises osas esitatakse kaks argumenti mõiste „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" suhtes, mille tõttu esiteks ületas komisjon väidetavalt oma territoriaalset pädevust ja teiseks koheldi hagejat ebasoodsamalt ja diskrimineerivalt võrreldes sama kartelli teiste osalistega.

Komisjoni territoriaalne pädevus

56 Hageja väidab, et võttes arvesse „otsemüüki EMP-s töödeldud toodete kaudu" muutis komisjon kunstlikult kohta, kus see müük tegelikult toimus ja nii rikkus ta oma territoriaalse pädevuse piire.

57 Kõigepealt tuleb meenutada kohtupraktikaga määratletud põhimõtteid, mis puudutavad komisjoni territoriaalset pädevust konkurentsiõiguse rikkumiste tuvastamisel.

58 Selles küsimuses on Euroopa Kohus tunnustanud, et kui ettevõtjad, mis on asutatud väljaspool EMP-d, kuid mis toodavad kolmandatele isikutele EMP-s müüdavaid kaupu, lepivad kokku EMP-s asuvatelt klientidelt küsitavas hinnas ja täidavad seda kokkulepet tõesti kooskõlastatud hindadega müües, osalevad nad kooskõlastatud tegevuses, mille eesmärk ja tagajärg on konkurentsi piiramine siseturu

piires ELTL artikli 101 tähenduses, ning komisjonil on territoriaalne pädevus asja menetleda (vt selle kohta Euroopa Kohtu 27. septembri 1988. aasta otsus liidetud kohtuasjades 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ja 125/85-129/85: Ahlström Osakeyhtiö jt *vs*. komisjon, EKL 1988, lk 5193, edaspidi „I puidutselluloosi kohtuotsus", punktid 13 ja 14).

59 Kohtupraktikas on samuti täpsustatud, et ELTL artikli 101 rikkumine hõlmab kaht käitumiselementi – keelatud kokkuleppe sõlmimine ja selle täitmine. Kui konkurentsiõiguses kehtestatud keeldude kohaldatavus panna sõltuma keelatud kokkuleppe sõlmimise kohast, annaks see selgelt ettevõtjatele kerge viisi nendest keeldudest kõrvale hoida. Seega omab tähtsust koht, kus keelatud kokkulepet täidetakse. Lisaks selleks, et kindlaks teha, kas see koht asub EMP-s, ei ole suurt tähtsust asjaolul, kas keelatud kokkuleppe pooled kasutasid oma EMP-s asuvaid tütarettevõtjaid, agente, allagente või filiaale enda ja EMP-s asuvate ostjate vaheliste suhete loomiseks (vt selle kohta I puidutselluloosi kohtuotsus, punktid 16 ja 17).

60 Kui kokkuleppe täitmise tingimus on täidetud, laieneb komisjoni pädevusele kohaldada niisuguse tegevuse suhtes liidu konkurentsiõiguse norme territoriaalsuspõhimõte, mida tunnustatakse üldiselt rahvusvahelises avalikus õiguses (I puidutselluloosi kohtuotsus, punkt 18).

61 I puidutselluloosi kohtuotsuse lahendit korrati Üldkohtu 25. märtsi 1999. aasta otsuses T-102/96: Gencor *vs*. komisjon (EKL 1999, lk II-753), mille puhul oli tegemist otsusega, mis puudutas koondumist nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4064/89, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT 1990, L 257, lk 13; ELT eriväljaanne 08/01, lk 31), mis asendati nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusega (EMÜ) nr 139/2004, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/04, lk 40) tähenduses.

62 Viidatud lahendis märkis Üldkohus tõesti, et kui on ette nähtav, et kavandatav koondumine avaldab liidus vahetut ja märkimisväärset mõju, on koondumiste kontrolli reguleeriva liidu õiguse kohaldamine rahvusvahelise avaliku õiguse seisukohast õigustatud (eespool viidatud kohtuotsus Gencor *vs*. komisjon, punkt 90).

63 Kuid eespool viidatud kohtuotsuse Gencor *vs*. komisjon punktis 87 toonitas Üldkohus, et keelatud kokkuleppe täitmise nõue, kui kriteerium, mis näitab selle kokkuleppe liidu territooriumiga seotust, on täidetud juba ainuüksi siis, kui liidus müüakse keelatud kokkuleppe esemeks olevaid kaupu, olenemata sellest, kust asuvad varustusallikad ja tootmine. Nii lükkas Üldkohus tagasi argumendi, et viidatud kohtuotsuse aluseks olnud asjas üritas hageja tugineda asjaolule, et koondumist, millega selles asjas tegemist oli, ei lepitud kokku ega täidetud liidu territooriumil, vaid Lõuna-Aafrikas, ning seega ei olnud I puidutselluloosi kohtuotsuses määratletud territoriaalse pädevuse nõuded täidetud (eespool viidatud kohtuotsus Gencor *vs*. komisjon, punktid 56, 61 ja 87).

64 Sellest tuleneb, et eespool viidatud kohtuotsuses Gencor *vs*. komisjon Üldkohtu järgitud põhjenduskäik ei muuda I puidutselluloosi kohtuotsusest tulenevat kohtupraktikat.

65 Seega piisab käesolevas asjas keskendumisest küsimusele, kas komisjon võis lähtuda kategooriast „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu", ilma, et ta oleks sellega rikkunud I puidutselluloosi kohtuotsuses määratletud põhimõtteid.

66 Selle kohta tuleb esiteks märkida, et kui ülemaailmsel kokkuleppel on konkurentsivastane eesmärk, siis seda täidetakse siseturul I puidutselluloosi kohtuotsuse tähenduses juba ainuüksi asjaolu tõttu, et keelatud kokkuleppe esemeks olevaid tooteid turustatakse sellel turul.

67 Nimelt tuleb märkida, et keelatud kokkuleppe täitmine ei tähenda tingimata, et sellel on reaalsed tagajärjed (Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsus T-30/05: Prym ja Prym Consumer *vs*. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 110; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 24. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ja C-137/07 P: Erste

Group Bank jt *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-8681, punktid 116 ja 117). Tegelikult on see, kas keelatud kokkuleppel oli konkreetne mõju selle poolte hindadele, asjassepuutuv ainult trahvi väljaarvutamise raames keelatud kokkuleppe raskuse kindlaksmääramisel, kui komisjon otsustab tugineda sellele kriteeriumile (vt selle kohta Euroopa Kohtu 4. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas C-8/08: T-Mobile Netherlands jt, EKL 2009, lk I-4529, punkt 31) nende kriteeriumide seas, millest ta selles kontekstis võib lähtuda. Kuid käesolevas asjas see nii ei olnud (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 416).

68 Samuti ei ole suurt tähtsust sellel, et keelatud kokkuleppe pooled ei pidanud iga kord hinnaotsustest kinni. Hindade kindlaksmääramine – isegi kui need on lihtsalt soovituslikud – mõjutab nimelt konkurentsi, kuna see võimaldab kõigil keelatud kokkuleppe pooltel mõistliku kindlusega ette näha, milline on nende konkurentide hinnapoliitika. Üldisemalt kujutavad sellised keelatud kokkulepped endast otsest sekkumist konkurentsi olulistesse tingimustesse asjaomasel turul. Nimelt väljendades ühist tahet kohaldada oma toodetele teatavat hinnataset, ei määra asjassepuutuvad tootjad oma strateegiat turul enam kindlaks iseseisvalt, rikkudes seega asutamislepingu konkurentsisätete aluspõhimõtet (vt Üldkohtu 9. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-224/00: Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-2597, punkt 120, ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Teiseks, tuleb märkida, et täitmise kontseptsioon I puidutselluloosi kohtuotsuse tähenduses põhineb sisuliselt ettevõtja mõistel konkurentsiõiguse tähenduses, nagu see on määratletud eespool punktis 6 viidatud kohtupraktikas (vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 12. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 170/83: Hydrotherm Gerätebau, EKL 1984, lk 2999, punkt 11, ja 29. märtsi 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-201/09 P ja C-216/09 P ArcelorMittal Luxembourg *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* ArcelorMittal Luxembourg jt, EKL 2011, lk I-2239, punkt 95) ja millel on määrav roll selle õiguse kohaldamiseks komisjoni territoriaalse pädevuse piiride kindlaksmääramisel.

70 Täpsemalt, kui ettevõtja, millesse kuulub hageja, oli EMP-st väljaspool sõlmitud keelatud kokkuleppe pool, peab komisjon saama käsitleda tagasilööke, mille tekitas selle ettevõtja tegevus konkurentsile siseturul ja määrata talle trahvi, mis on proportsionaalne selle kokkuleppe kahjulikkusega sellele turule. Seega kui kartelli esemeks olevaid LCD-sid, mida hageja müüs, paigaldasid valmistoodetesse äriühingud, kes kuuluvad hagejaga samasse ettevõtjasse, ja kui see ettevõtja müüs neid valmistooteid EMP-s, tuleb asuda seisukohale, et kartell mõjutas tehinguid, mis leidsid aset kuni selle müügini, viimane kaasa arvatud.

71 Seda tausta arvestades ei ole määrava tähtsusega vastus küsimusele, kas selle ettevõtja sisemüük toimus kartelli tõttu kõrgema hinnaga. Kui see vastus on jaatav, väljendub kartelli kahjulikkus kõrgemas hinnas. Kui vastus on eitav, seisneb kahjulikkus konkurentsieelises, mille saab keelatud kokkuleppe pool võrreldes teiste ettevõtjatega, kes müüvad kartelli esemeks olevaid LCD-sid sisaldavaid valmistooteid, kuid kes ostavad neid LCD-sid hinnaga, mis ei ole tekkinud tavapärastes turutingimustes. Selles küsimuses tuleneb kohtupraktikast, et kui ettevõtjasisese müügi väärtust arvesse ei võetaks, eelistataks paratamatult õigustamatult vertikaalselt integreeritud ettevõtjaid, kuna keelatud kokkuleppest saadav kasu võidakse sellises olukorras arvesse võtmata jätta, nii et asjassepuutuv ettevõtja pääseks karistusest, mis on proportsionaalne tema tähtsusega rikkumise esemeks oleva kauba turul (vt selle kohta Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-304/94: Europa Carton *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-869, punktid 127 ja 128).

72 Hageja sellele kohtupraktikale vastu ei vaidle, kuid täheldab, et lihtsalt selle kohaldamine käesoleva asja asjaoludele võimaldas komisjonil saavutada vertikaalselt integreeritud ettevõtjate eelistamata jätmise eesmärk. Erinevalt sellest, mida väidab komisjon vaidlustatud otsuses, ei olnud vajalik selleks kasutada mõistet „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu". Hageja on seisukohal, et komisjon ei saa tugineda eespool viidatud kohtuotsusele Europa Carton *vs.* komisjon, et võtta arvesse nende kartelli esemeks olevate LCD-de väärtust, mis paigaldatakse väljaspool EMP-d valmistoodetesse, mida müüakse

EMP-s. Valmistoote ja kartelli esemeks oleva LCD müügi mis tahes võrdsustamine peaks olema välistatud. Samas tuleks vertikaalselt integreeritud ettevõtja sisemüüki pidada võrdseks müügiga kolmandatele isikutele ning nii tuleks seda arvesse võtta juhul, kui see toimub EMP-s.

73 Tuleb asuda seisukohale, nagu teeb komisjon, et eespool viidatud kohtuotsusest Europa Carton *vs.* komisjon tulenev kohtupraktika ei ole tõlgendatav nii, et komisjoni territoriaalne pädevus on välistatud, kui keelatud kokkuleppe esemeks olevate toodetega tehakse enne siseturule jõudmist kõigepealt üks tehing kahe äriühingu vahel, mis asuvad väljaspool EMP-d ja kuuluvad keelatud kokkuleppe pooleks olnud ettevõtjasse.

74 Käesolevas asjas paigaldasid keelatud kokkuleppe pooled, kes nagu ka hageja, olid vertikaalselt integreeritud ettevõtjad, väljaspool EMP-d kartelli esemeks olevaid LCD-sid valmistoodetesse, mida müüdi EMP-s. Seega ei saanud olukorrale, millega komisjonil tegeleda tuli, eespool viidatud kohtuotsusest Europa Carton *vs.* komisjon tulenevat kohtupraktikat lihtsalt üle kanda. Järelikult oli komisjonil õigus kohandada viidatud kohtupraktika juhiseid antud juhtumi asjaoludele, et saavutada selle kohtupraktika eesmärk, st mitte eelistada keelatud kokkuleppes osalenud vertikaalselt integreeritud ettevõtjaid.

75 Eeltoodu põhjal tuleb järeldada, et võttes arvesse „otsemüüki EMP-s töödeldud toodete kaudu" ei ületanud komisjon asutamislepingutes sätestatud konkurentsiõiguse normide rikkumise menetlemiseks õigusvastaselt oma territoriaalse pädevuse piire.

Mõistest „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" tulenev väidetav diskrimineerimine

76 Hageja väidab, et mõiste „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" õigusvastasust tõendab asjaolu, et selle kasutamine viis tema ebasoodsa ja diskrimineeriva kohtlemiseni võrreldes sama kartelli teiste liikmetega.

– Sissejuhatavad märkused

77 Olgu meenutatud, et võrdse kohtlemise põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mida käsitlevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 20 ja 21.

78 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab see põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt Euroopa Kohtu 14. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-550/07 P: Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals *vs.* komisjon jt, EKL 2010, lk I-8301, punkt 55, ja seal viidatud kohtupraktika).

79 Mis puudutab trahvisumma kindlaksmääramist, siis on viidatud põhimõttega vastuolus see, et komisjon diskrimineeriks ELTL artikli 101 lõikega 1 vastuolus olevas kokkuleppes või kooskõlastatud tegevuses osalenud ettevõtjaid erinevaid arvutusmeetodeid kasutades (vt Euroopa Kohtu 19. juuli 2012. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-628/10 P ja C-14/11 P: Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* Alliance One International jt, punkt 58, ja seal viidatud kohtupraktika).

80 Käesolevas asjas tuleb märkida, et komisjon arvutas igale kartelli liikmele määratava trahvi kindlaks sama, eespool punktis 18 viidatud kolme müügikategooria alusel. See et kategooriat „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" kohaldati ainult teatavatele kartellis osalejatele, ei ole käsitatav diskrimineerimisena, kuna komisjon hindas selle kategooria kohaldatavust igale osalejale samadest objektiivsetest kriteeriumitest lähtudes. Analoogselt ei ole iseenesest diskrimineerimine ka see, et „kaudse müügi" arvessevõtmata jätmine võis olla teatud osalejatele soodsam kui hagejale (vt selle

kohta eespool viidatud kohtuotsus Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* Alliance One International jt, punktid 135 ja 138 ning kohtujurist J. Kokott'i ettepanek sellele kohtuotsusele, punkt 87).

– Väidetav diskrimineerimine võrreldes Samsungiga

81 Hageja väidab, et komisjon kohtles teda ebasoodsamalt võrreldes Samsungiga, kuigi mõlemad ettevõtjad olid väidetavalt sarnases olukorras. Hageja täheldab, et kartelli esemeks olevate LCD-de tarneid, mida Samsung tegi oma EMP-s asuvatele tütarettevõtjale, kes paigaldasid need valmistoodetesse, võeti arvesse „otsemüügina EMP-s töödeldud toodete kaudu" ainult siis, kui valmistooteid müüdi EMP-s. Samas need kartelli esemeks olevad LCD-d, mille hageja müüs samadele Samsungi Euroopa tütarettevõtjatele, võeti kõik arvesse „otsemüügina EMP-s", sealhulgas juhul, kui need tütarettevõtjad müüsid valmistooted väljaspool EMP-d. Neid asjaolusid arvestades toonitab hageja, et kui ta müüb kartelli esemeks olevaid LCD-sid Samsungile, ei lähe need välja kartelli liikmete ringist ja see ei ole järelikult käsitletav turule viimisena.

82 Kõigepealt tuleb märkida, et komisjon kohaldas Samsungi ja hageja suhtes samu kriteeriume. Nimelt esiteks hõlmas „otsemüük EMP-s" kartelli esemeks olevate LCD-de müüki nii hageja kui ka Samsungi poolt EMP-s asuvatele sõltumatutele kolmandatele isikutele. Teiseks võeti „otsemüügina EMP-s töödeldud toodete kaudu" arvesse olukordi, kus hageja või Samsung võõrandasid kartelli esemeks olevaid LCD-sid samasse ettevõtjasse kuuluvatele äriühingutele, kes paigaldasid need valmistoodetesse, mida müüdi kolmandatele isikutele, tingimusel, et see müük kolmandatele isikutele toimus EMP-s.

83 Edasi tuleb täheldada, et komisjonil oli täielik õigus pidada „otsemüügiks EMP-s" hageja müüki Samsungi Euroopa tütarettevõtjatele, kuna need kartelli esemeks olevad LCD-d müüdi EMP-s asutatud klientidele, mis tingimata kahjustas konkurentsi siseturul. Kahjustatuse määra tuleb vastavalt eespool punktis 37 meenutatud kohtupraktikale hinnata käibe alusel, mille hageja realiseeris eelkõige sellest müügist.

84 Nõustuda ei saa hageja argumendiga, mille kohaselt ei oleks komisjon pidanud arvesse võtma müüki, mis ei väljunud kartellis osalejate ringist. Nimelt kui keelatud kokkuleppe esemeks olevat toodet müüakse siseturul, kahjustatakse sellel konkurentsi ning komisjon on kohustatud seda arvesse võtma niisugusele ettevõtjale trahvi arvutamisel, kes sellest müügist kasu sai. Selles küsimuses on oluline toonitada, et sarnaselt asutamislepingutes sätestatud muude konkurentsieeskirjadega on ELTL artikli 101 eesmärk kaitsta peale konkurentide või tarbijate huvide ka turustruktuuri ning sellest tulenevalt konkurentsi kui sellist (eespool punktis 38 viidatud Euroopa Kohtu otsus T-Mobile Netherlands jt, ja 6. oktoobri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P: GlaxoSmithKline Services jt *vs.* komisjon jt, EKL 2009, lk I-9291, punkt 63). Käesolevas asjas põhjustab konkurentsi kahjustamist siseturul hageja ja Samsungi vaheline müük.

85 Lisaks, kuigi on tõsi, et mõned kartelli esemeks olevad LCD-d, mille Samsungi Euroopa tütarettevõtjad hagejalt ostsid, võidi paigaldada valmistoodetesse, mis müüdi ära väljaspool EMP-d, ei sea see asjaolu kahtluse alla fakti, et kui Samsungi Euroopa tütarettevõtjad ostsid hageja LCD-sid, toimus kahe erineva ettevõtja vaheline müük EMP-s. Seega võis komisjon järeldada, et tegemist on siseturul konkurentsi kahjustava müügiga.

86 Asjaolu kohta, et Samsungi osas võttis komisjon arvesse ainult nende kartelli esemeks olevate LCD-de müüki, mis paigaldati Samsungi Euroopa tütarettevõtjate poolt EMP-s müüdavatesse valmistoodetesse, tuleb märkida, et kartelli esemeks olevate nende LCD-de esmamüük kolmandast isikust ettevõtjale toimus valmistoote müügi hetkel. Seega selleks, et võtta arvesse ainult müüki, millel oli seos EMP-ga, oli komisjonil õigus või lausa kohustus piirduda ainult kartelli esemeks olevate nende LCD-de müügi arvessevõtmisega, mis olid paigaldatud EMP-s müüdud valmistoodetesse.

87 Hageja argumendi kohta, et eristamine valmistoote sihtkoha alusel on vastuolus Euroopa Kohtu 6. märtsi 1974. aasta otsusest liidetud kohtuasjades 6/73 ja 7/73: Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents *vs*. komisjon (EKL 1974, lk 223, punkt 33) tuleneva kohtupraktikaga, tuleb märkida, et küsimus, millele tuli vastata selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas, erines käesolevas asjas tõusetunust. Nimelt tuli vastata küsimusele, kas ELTL artiklis 102 ette nähtud turgu valitseva seisundi kuritarvitamise keeld on kohaldatav, kui siseturul asuv sellises seisundis ettevõtja üritab seda seisundit kuritarvitavalt ära kasutades hävitada konkurenti, kes samuti asub sellel turul. Ainult sellest aspektist vaadatuna järeldas Euroopa Kohus, et vastata ei tule küsimusele, kas asjassepuutuv käitumine puudutas selle konkurendi eksporttegevust või tema tegevust siseturul. Euroopa Kohus toonitas, et siseturu konkurentsistruktuurile on tagasilöögiks selle konkurendi hävitamine ise (eespool viidatud kohtuotsus Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents *vs*. komisjon, punkt 33). Käesolevas asjas oli vastupidi komisjonil õigus määratleda kategooria „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" nii, et see hõlmas ainult kartelli esemeks olevate nende LCD-de müüki, mis olid paigaldatud EMP-s müüdavatesse valmistoodetesse. Nimelt kui see esimene kartelli esemeks olevate toodete müük kolmandatele isikutele ei oleks aset leidnud EMP-s, oleks seos siseturu ja rikkumise vahel olnud liiga nõrk.

88 Lõpuks, kuigi ei saa välistada, et ka LCD-d, mis on paigaldatud muudesse valmistoodetesse, mida Samsung müüb EMP-st väljaspool asuvatele kolmandatele isikutele, võidakse seejärel EMP-s edasi müüa ja nii selles konkurentsi kahjustada, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjonil trahvide arvutamise meetodi suhtes ulatuslik kaalutlusõigus. See meetod, mis on sätestatud 2006. aasta suunistes, sisaldab erinevaid paindlikkust tagavaid elemente, mis võimaldavad komisjonil teostada oma kaalutlusõigust kooskõlas nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) sätetega (vt selle kohta Euroopa Kohtu 3. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-322/07 P, C-327/07 P ja C-338/07 P: Papierfabrik August Koehler jt *vs*. komisjon, EKL 2009, lk I-7191, punkt 112, ja 14. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-280/08 P: Deutsche Telekom *vs*. komisjon, EKL 2010, lk I-9555, punkt 271). Lisaks ei ole komisjon kohustatud tuvastama ja karistama kõiki konkurentsivastaseid tegusid (Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03: Tokai Carbon jt *vs*. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 369). Samuti ei ole mingit ebavõrdset kohtlemist toimunud seetõttu, et komisjon kohaldas kõigi vertikaalselt integreeritud ettevõtjate suhtes mõistet „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu", mis ei hõlma kartelli esemeks olevate nende LCD-de müüki, mis on paigaldatud väljaspool EMP-d müüdavatesse valmistoodetesse, olenemata kohast, kus need valmistooted valmistati.

– Väidetav diskrimineerimine võrreldes kahe muu vaidlustatud otsuse adressaadiga

89 Hageja on seisukohal, et teda diskrimineeriti võrreldes kahe muu kartellis osalejaga, nimelt võrreldes LGD ja Taiwani õiguse alusel asutatud äriühinguga AU Optronics Corp. (edaspidi „AUO"), kes kuuluvad kontsernidesse, mille vertikaalse integreerituse määr on võrreldav hageja omaga. Nimelt seetõttu, et komisjon kohaldas nende osalejate suhtes ainult mõistet „otsemüük EMP-s", võeti hageja sõnul nende kartelli esemeks olevate LCD-de müüki seotud äriühingutele arvesse vaid siis, kui ostja asus EMP-s. Samas kasutades mõistet „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" võeti hageja sisemüüki arvesse ka siis, kui see müük toimus EMP-st väljaspool asuvatele tütarettevõtjatele, juhul, kui valmistooted, mille need tütarettevõtjad olid valmistanud kartelli esemeks olevaid LCD-sid kasutades, müüdi EMP-s. Komisjonipoolse diskrimineeriva eristamise muudab veelgi selgemaks see, et nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 394 ja 396, kasutas ta sisuliselt samu tõendeid tuvastamaks mõju, mida kartell avaldas esiteks hageja poolt oma tütarettevõtjatele teostatud müügile ja teiseks LGD ja AUO müügile äriühingutele, millega kumbki seotud oli.

90 Esiteks tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses ei järeldanud komisjon, et LGD, Korea õiguse alusel asutatud äriühing LG Electronics, Inc. (edaspidi „LGE") ja Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühing Koninklijke Philips Electronics NV (edaspidi „Philips") moodustavad ühe ettevõtja eespool punktides 6 ja 69 meenutatud kohtupraktika tähenduses. Samuti ei kohaldanud komisjon seda mõistet AUO ja Taiwani õiguse alusel asutatud äriühingu BenQ Corp. (edaspidi „BenQ") suhtes. Seega peeti LGD müüki LGE-le ja Philipsile ning AUO müüki BenQ-le „otsemüügiks EMP-s", mitte „otsemüügiks EMP-s töödeldud toodete kaudu". Hageja müügi suhtes kohaldatud erinevat kohtlemist õigustab asjaolu, et ta võõrandas kartelli esemeks olevad LCD-d kõigepealt sama ettevõtja raames väljaspool EMP-d asuvatele äriühingutele, mis paigaldasid seejärel need LCD-d valmistoodetesse, mis müüdi selle sama ettevõtja poolt EMP-s asuvatele kolmandatele isikutele. See objektiivne erinevus õigustab hageja müügi liigitamist muusse kategooriasse kui see, mida kohaldati LGD müügile LGE-le ja Philipsile.

91 Teiseks, kuivõrd eespool punktis 89 kokkuvõtlikult esitatud hageja argumenti võib tõlgendada nii, et ta heidab komisjonile ette seda, et ta välistas niisuguse ühe ettevõtja olemasolu, mille moodustasid LGD, LGE ja Philips ning AUO ja BenQ, tuleb kõigepealt meenutada, et kohtupraktika kohaselt on tühistamisväite argument põhjendatud huvi puudumise tõttu vastuvõetamatu, kui nimetatud väite alusel vaidlustatud õigusakti tühistamisega ei saaks hageja nõuet rahuldada isegi oletades, et see väide on põhjendatud (Euroopa Kohtu 9. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-401/09 P: Evropaïki Dynamiki *vs*. EKP, EKL 2011, lk I-4911, punkt 49; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 15. märtsi 1973. aasta otsus kohtuasjas 37/72: Marcato *vs*. komisjon, EKL 2011, lk 361, punktid 2-8, ja 21. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-46/98 P: EFMA *vs*. nõukogu, EKL 2000, lk I-7079, punkt 38).

92 Käesolevas asjas on hageja argument vastuvõetamatu, sest isegi kui eeldada, et komisjon jättis vääralt järeldamata, et LGD, LGE ja Philips nagu ka AUO ja BenQ moodustavad ühe ettevõtja, ei oleks sellest asjaolust hagejale mingit kasu. Nimelt vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei tõenda need komisjoni väidetavad vead – isegi kui need osutuksid tõeks -, et mõiste „otsemüük EMP-s töödeldud toodete kaudu" on omakorda väär, kuna selle mõiste määratlus ei sõltu juhtumitest, milles seda kohaldati või kohaldamata jäeti. Seega kui komisjon oleks tuvastanud, et eespool viidatud äriühingute kontsernid olid käsitletavad ühe ettevõtjana, oleks ta lihtsalt pidanud välistama selle, et kartelli esemeks olevate LCD-de võõrandamist sama ettevõtja raames võetaks arvesse „otsemüügina EMP-s". Samas oleks komisjon kontrollinud, milline sellest müügist oli müük, mis täitis „otsemüügi EMP-s töödeldud toodete kaudu" tingimused, mis aga oleksid olnud täpselt need, mida kohaldati sellesse kategooriasse liigitatud hageja müügile.

93 Igal juhul, kui ka eeldada, et eespool punktis 89 kokkuvõtlikult esitatud hageja argument on vastuvõetav, tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt peab esiteks võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisel arvestama seaduslikkuse põhimõttega, mis tähendab, et keegi ei saa enda huvides tugineda teise isiku kasuks toime pandud õigusvastasele teole; teiseks, kui ettevõtja on oma käitumisega ELTL artikli 101 lõiget 1 rikkunud, ei saa ta pääseda igasugusest karistusest põhjendusel, et teistele ettevõtjatele trahvi ei määratud, kui nende olukorra puhul – nii nagu käesolevas asjas – liidu kohtu poole ei pöördutud (vt Euroopa Kohtu 16. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-120/04: Peróxidos Orgánicos *vs*. komisjon, EKL 2006, lk II-4441, punkt 77, ja seal viidatud kohtupraktika).

94 Neil samadel põhjustel ei saa hageja ka enda kasuks tugineda võimalikele komisjoni vigadele seoses ühe ettevõtja olemasoluga, mille moodustasid LGD, LGE ja Philips ning AUO ja BenQ.

95 Mis puudutab hageja viidatud asjaolu, et komisjon leidis vastuväiteteatises, et LGD, LGE ja Philips moodustavad ühe ettevõtja, siis tuleb meenutada, et vastuväiteteatis on oma laadilt esialgne ja seda võib muuta hinnangu käigus, mille komisjon annab hiljem isikute vastustes sisalduvate märkuste ning teiste tuvastatud faktide põhjal. Komisjon peab nimelt arvestama kogu haldusmenetluse käigus selgunud asjaoludega, et loobuda põhjendamata vastuväidetest või et muuta ja täiendada nii faktiliselt kui ka õiguslikult oma argumente nende vastuväidete toetuseks, mille juurde ta jääb. Nii ei takista

vastuväiteteatis kuidagi seda, et komisjon muudab oma positsiooni puudutatud ettevõtjate suhtes soodsamaks (vt Euroopa Kohtu 10. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-413/06 P: Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs*. Impala, EKL 2008, lk I-4951, punkt 63, ja seal viidatud kohtupraktika).

96 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole kohustatud jääma nimetatud dokumendis esitatud faktiliste või õiguslike hinnangute juurde. Vastupidi, ta peab põhjendama oma lõppotsust oma lõplike hinnangutega, mis põhinevad kogu tema uurimise tulemustel, milleni ta on jõudnud haldusmenetluse lõpetamise hetkeks. Lisaks ei ole komisjon kohustatud selgitama oma lõplike hinnangute ja vastuväiteteatises esitatud esialgsete hinnangute vahelisi võimalikke erinevusi (vt eespool viidatud kohtuotsus Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs*. Impala, punktid 64 ja 65, ja seal viidatud kohtupraktika).

97 Seetõttu ei olnud komisjon kohustatud vaidlustatud otsuses selgitama põhjuseid, miks ta lõpuks järeldas, et LGD ei moodustanud LGE ja Philipsiga ühte ettevõtjat.

98 Lõpuks tuleb tulemusetuna tagasi lükata hageja argument, milles käsitleti asjaolu, et komisjoni põhjenduskäik ja tõendid, mille ta esitas seoses kartelli esemeks olevate LCD-de ettevõtjate sisemüügiga või müügiga ettevõtjatele, kes olid seotud kartellis osalejatega mingi erilise suhte kaudu, on sisuliselt samad. Nimelt ei muuda see asjaolu fakti, et eespool punktides 6 ja 69 viidatud kohtupraktika tähenduses ühe ettevõtja olemasolu või puudumine on piisav asjaolu õigustamaks seda, et komisjon liigitab ühel või teisel juhul teostatud müügi trahvi seisukohast erinevalt.

99 Eespool toodud kaalutluste alusel tuleb tagasi lükata ka esimese väite teine osa ning järelikult kogu see väide tervikuna.

2. *Teine väide, mille kohaselt on komisjon rikkunud ELTL artiklit 101 ja EMP artiklit 53 järeldades, et rikkumise hõlmas TV-LCD-sid.*

100 Käesolevas väites vaidlustab hageja esiteks sisuliselt selle, et tema konkurentsivastase tegevuse seoses TV-LCD-de ja IT-LCD-dega saab kvalifitseerida samaks üheks ja vältavaks rikkumiseks. Teiseks heidab ta komisjonile ette seda, et viimane ei võtnud arvesse asjaolu, et vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumise toime pannud Korea osalised tegid koostööd TV-LCD-de Jaapani tarnijatega viimati nimetatud toodete osas.

Sissejuhatavad märkused

101 Kõigepealt tuleb meenutada, et ühe rikkumise mõiste peab silmas olukorda, kus mitu ettevõtjat osalesid ühes rikkumises, mis seisnes vältavas tegevuses sama majandusliku eesmärgi – rikkuda konkurentsi – nimel, või siis osalesid üksikutes rikkumistes, mis olid omavahel seotud identse eesmärgiga (kõigi osategude sama eesmärk) või subjektidega (asjaomaste ettevõtjate samasus, kes olid teadlikud ühises eesmärgis osalemisest) (vt Üldkohtu 28. aprilli 2010. aasta kohtuotsus T-446/05: Amann & Söhne ja Cousin Filterie *vs*. komisjon, EKL 2010, lk II-1255, punkt 89, ja seal viidatud kohtupraktika).

102 Seejärel tuleb märkida, et ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumine võib seisneda mitte üksnes üksikus teos, vaid ka tegude seerias või koguni vältavas tegevuses. Seda tõlgendust ei saa kahtluse alla seada põhjendusega, et ühte või mitut tegu tegude seeriast või vältavast tegevusest võib ka ise ja eraldiseisvalt käsitleda konkurentsieeskirjade rikkumisena. Kui erinevad teod kuuluvad nende identse eesmärgi tõttu „tervikplaani", mis kahjustab konkurentsi ühisturul, on komisjonil õigus omistada nende tegude eest vastutus osalemise alusel rikkumises kui tervikus (vt eespool viidatud kohtuotsus Amann & Söhne ja Cousin Filterie *vs*. komisjon, punkt 90, ja seal viidatud kohtupraktika).

103 Samuti on oluline täpsustada, et ühe ja vältava rikkumise tunnuseks olevat üht eesmärki, mida tahetakse saavutada tervikplaaniga, ei saa määratleda üldise viitega konkurentsi moonutamisele rikkumisega seotud turul, kuna kahju, mis konkurentsile tekitatakse, kujutab nii eesmärgi kui tagajärjena endast iga sellise tegevuse olemuslikku osa, mis kuulub ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisalasse. Ühe eesmärgi mõiste selline määratlus ohustab võtta ühe ja vältava rikkumise mõistelt osa selle tähendusest, kuna selle tagajärjel tuleks ühte majandussektorit puudutavat mitut tegevust, mis on EÜ artikli 101 lõikega 1 keelatud, automaatselt käsitleda asjaoludena, mis moodustavad ühe rikkumise. Selleks et kvalifitseerida erinevad osateod üheks ja vältavaks rikkumiseks, tuleb kontrollida, kas nende vahel on üksteist täiendav seos, st et igaüks neist on suunatud lahendama üht või mitut tavapärasest konkurentsist tulenevat tagajärge, ja aitavad vastastikuse toime kaudu kaasa kõigi konkurentsivastaste tagajärgede saavutamisele, mida nende tegude toimepanijad on ühe eesmärgiga tervikplaani raames kavandanud. Selles osas tuleb arvestada kõiki asjaolusid, mis võimaldavad seda seost tuvastada või kahtluse alla seada, näiteks kõnealuste erinevate osategude täideviimise periood, sisu (sealhulgas kasutatud meetodid) ja vastastikusest seosest tulenev eesmärk (vt eespool viidatud kohtuotsus Amann & Söhne ja Cousin Filterie *vs*. komisjon, punkt 92, ja seal viidatud kohtupraktika).

104 Hageja argumente tuleb uurida nendest põhimõtetest lähtuvalt, olles eelnevalt meenutanud asjassepuutuvaid järeldusi, mida komisjon vaidlustatud otsuses tegi.

Vaidlustatud otsuses tehtud järeldused

105 Kõigepealt tuleb märkida, et rikkumine, mida komisjon vaidlustatud otsuse adressaatidele süüks pani, seisnes selles, et nad osalesid esiteks „Cristali koosolekutel", millel nad määrasid kindlaks kartelli esemeks olevate LCD-de miinimumhinnad, arutasid oma hinnaprognoose, et vältida hinna langemist ja koordineerisid hinnatõuse ning tootmiskoguseid, ning teiseks kahepoolsetel koosolekutel, kus käsitleti „Cristali koosolekutel" arutatud teemasid (vt eespool punkt 15).

106 Üksikasjalikumalt andis komisjon vaidlustatud otsuses esiteks hinnangu, et keelatud kokkuleppe pooled osalesid IT-LCD-sid ja TV-LCD-sid puudutavas osas ühes, mitmest teost koosnevas vältavas kartellis, mis hõlmas üksteisega seotud ja üksteisest sõltuvate selliste tegude seeriat, mis leidsid aset kogu rikkumise jooksul eesmärgiga suurendada ja hoida nimetatud LCD-de hindasid nii ülemaailmsel kui EMP tasemel (vaidlustatud otsuse põhjendus 283).

107 Teiseks on vaidlustatud otsuse kohaselt hindade kindlaksmääramine, mis saavutati hindade tõstmise, hinnavahemike ja miinimum- või sihthindade kindlaksmääramisega, ning ühise positsiooni ja tulevikustrateegia kehtestamine parameetrite suhtes, mis määratlevad hinna, nagu tootmine, mahud, väljasaatmine ja nõudlus, millega kaasnes järelevalvesüsteem kokkulepete täitmise tagamiseks, on kõik ühe sellise tervikplaani osad, mille ühiseesmärk oli kontrollida ülemaailmse müügi hinda, sealhulgas EMP-s, nii IT-LCD-de kui TV-LCD-de osas (vaidlustatud otsuse põhjendus 284).

108 Kolmandaks täheldas komisjon, et rikkumise laad, selle tegevuse üldjooned ja korraldus olid kogu rikkumise ajal samad. Kuigi koostöö toimimisviis aja jooksul muidugi muutus, tuli seda vaidlustatud otsuse kohaselt pidada loomulikuks pikaajalise kartelli puhul, mille liikmed kohandasid oma tegevust vastavalt muutunud asjaoludele, muu hulgas selleks, et nende tegevust ei avastataks. Nii oli vaidlustatud otsuses märgitud, et isegi see, et kartelli koosolekutel osales alates 2005. aasta maist kantseleipersonal, mitte enam juhtkond, nagu varem, ei muutnud koosolekute laadi, millel jätkus hindade kindlaksmääramine ja niisuguste parameetrite kontroll, nagu kartelli esemeks olevate LCD-de tootmine (vaidlustatud otsuse põhjendus 287).

109 Neljandaks, komisjon möönis, et arutelud, mis leidsid aset kartelli esimesel aastal, keskendusid IT-LCD-de teemale ja märkis, et TV-LCD-de teemat hakati arutama 2002. aasta septembrist. Ta täheldas aga, et mida rohkem ka teised kartelli liikmed hakkasid TV-LCD-sid tootma, seda enam

hakkasid nad omavahel jagama neid tooteid puudutavaid andmeid. Selles küsimuses toonitas komisjon esiteks, et TV-LCD-d olid alates sellest ajast süstemaatiliselt aruteluteema samadel koosolekutel, kus arutati IT-LCD-de teemat, ning teiseks, et kokkuleppe pooled olid suutelised oma tootmisvõimsused kartelli esemeks olevate LCD-de erinevate kasutusviiside vahel ümber jagama, et mõjutada nõudlust ning seeläbi ka nende toodete hinda. Sellest lähtudes järeldas komisjon, et TV-LCD-de osas olid samadel ettevõtjatel ühe tervikplaani raames sama eesmärk ning sama toimimisviis, mis alates 2001. aastast aset leidnud IT-LCD-sid puudutavate arutelude puhul (vaidlustatud otsuse põhjendused 288 ja 289).

Hinnang vaidlustatud otsuses tehtud järeldustele vastuvaidlevatele argumentidele

110 Komisjoni kogutud mitmest dokumendist nähtub, et keelatud kokkuleppe pooled olid suutelised ümber jagama tootmisvõimsuse IT-LCD-de ja TV-LCD-de vahel, et mõjutada nõudlust ning seeläbi ka nende toodete hinda.

111 Sellel teemal on esiteks vaidlustatud otsuse põhjenduses 154 viidatud 11. juuni 2003. aasta „Cristali koosoleku", kus osales ka hageja, ühe osalise märkmetele, milles oli ära toodud [*konfidentsiaalne*] järgmine avaldus:

„[… K]ui arvutikuvarite ja sülearvutite sektori praegused kliendid oma tellimusi vähendavad, suunatakse tootmisvõimsus ümber, et toota rohkem televiisoreid […]"

112 Teiseks tuleneb 9. juuli 2003. aasta „Cristali koosolekut" puudutavast e-kirjast, mida mainitakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 155, et hageja otsustas oma prioriteedid LCD-de tootmisvõimsuse ümberjagamise osas IT-LCD-de ja TV-LCD-de vahel vastavalt oodatavale kasumimarginaalile. Selles samas e-kirjas mainitakse [*konfidentsiaalne*] tootmisvõimsuse ümbersuunamist IT-LCD-delt TV-LCD-dele. Samuti mainitakse sellel koosolekul osalenud ühe isiku koostatud protokollis asjaolu – millele viidatakse vaidlustatud otsuse põhjenduses 156 -, et hageja jaoks oli kuvarite tootmine viis, kuidas ära kasutada kogu ülejäävat tootmisvõimsust.

113 Kolmandaks, [*konfidentsiaalne*] sisemises e-kirjas, mis puudutab hageja juures 5. veebruaril 2004 toimunud „Cristali koosoleku" protokolli, oli märgitud, et [*konfidentsiaalne*] suunas oma tootmisvõimsuse ümber eelkõige TV-LCD-de tootmisele.

114 Neljandaks, vaidlustatud otsuse põhjenduses 187 viitas komisjon 4. novembri 2004. aasta „Cristali koosolekul" osalenud isiku märkmetele, milles mainiti arutelusid tootmisvõimsuse ümberjagamise kohta kartelli esemeks olevate LCD-de eri kasutusviiside vahel, et mõjutada nõudlust. Täpsemalt kinnitas [*konfidentsiaalne*] „oma kavatsust alustada MEP 17 tootmist" ainult juhul, kui nõudlus televiisorite turul on piiratud ja kui tal ei ole muud valikut". Nende samade märkmete kohaselt oli hageja pakkumine teatud TV-LCD-de osas muutunud ebapiisavaks, sest ta oli oma tootmisvõimsuse ümber suunanud muudele [*konfidentsiaalne*] LCD-dele, mis olid IT-LCD-d, nagu hageja ka kinnitas vastuses Üldkohtu kirjalikule küsimusele.

115 Viiendaks, vaidlustatud otsuse põhjenduses 192 viitab komisjon 7. jaanuaril 2005 hageja osalusel toimunud „Cristali koosoleku" märkmetele, millest tuleneb, et üks teine kartelli liige suunas oma kuvarite tootmisvõimsuse ümber sülearvutite ja televiisorite tootmisele.

116 Kuuendaks, vaidlustatud otsuse põhjenduses 220 mainib komisjon asjaolu, et 4. novembri 2005. aasta „Cristali koosolekut" puudutava [*konfidentsiaalne*] aruande kohaselt esitles hageja sellel koosolekul oma müügikoguseid ja tootmisvõimsust. Selle kohta tuleb täpsustada, et asjassepuutuv aruanne mainib asjaolu, et hageja kasutas 2005. aasta novembris peaaegu 100% oma teatud tootmisüksuste tootmisvõimsusest TV-LCD-de tootmiseks.

117 Seitsmendaks, vaidlustatud otsuse põhjenduses 223 mainib komisjon 6. detsembril 2005 hageja osalemisel toimunud „Cristali koosolekut" puudutavaid dokumente, milles märgitakse, et üks kartelli liige suunas osa oma tootmisvõimsusest ümber televiisoritele ja sülearvutitele.

118 Need asjaolud tõendavad, et kartelli liikmed, sealhulgas hageja olid suutelised oma IT-LCD-de tootmisvõimsuse ümber suunama TV-LCD-de tootmisesse ja vastupidi, mida nad ka mitu korda tegelikult tegid, üritades sellega hoida ühe või teise toote hinda kokkulepitud tasemel või vähemalt vähendada selle langust. Seega võimaldavad need asjaolud järeldada, et kartelli esemeks olevate kahe kategooria LCD-de suhtes võetud otsuste ja vahetatud teabe vahel esines üksteist täiendav seos eespool punktis 103 viidatud kohtupraktika tähenduses.

119 Seoses hageja argumendiga, et kartelli liikmed vahetasid TV-LCD-de teemal teavet pealiskaudselt ja hooti, tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses esitatud tõenditest nähtub kõigepealt see, et mitu korda leppisid kartellikoosolekutel osalejad kokku TV-LCD-de hinnataseme stabiilsena hoidmises. Nagu märgitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 154, vahetati 11. juuni 2003. aasta „Cristali koosolekul" teavet eelkõige hinnastrateegia (*price policies*) teemal, mida üks kartelli liige kavandas kohaldada just TV-LCD-de suhtes. Samuti uuriti tabeleid, mis puudutasid kartelli esemeks olevate eri tüüpi LCD-de hinnasuundumusi selle aasta mais, juunis ja juulis. Ühes nendest tabelitest olid esitatud andmed TV-LCD-de kohta. Edasi viitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 165 7. novembri 2003. aasta „Cristali koosolekut" puudutavatele dokumentidele, millest nähtub, et osalejad seadsid endale eesmärgiks tõsta sülearvutite LCD-de hindu ja hoida kartelli esemeks olevate muude LCD-de hindade taset, mainides eraldi ära TV-LCD-d. Selle koosoleku protokolli lisaks oli tabel, milles olid ära toodud mitme kategooria kartelli esemeks olevate LCD-de, sealhulgas TV-LCD-de hinnad 2003. aasta jooksul. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 167, 171, 173, 174, 202 ja 214 ning komisjoni toimiku dokumentides, millele nendes põhjendustes viidatakse, on esitatud muid näiteid selle kohta, et kartellikoosolekutel arutatud teemad puudutasid mitte ainult IT-LCD-sid vaid ka TV-LCD-sid käsitlevaid andmeid, muu hulgas hindade ja tootmisvõimsuste kohta.

120 Isegi kui eeldada, et keelatud kokkuleppe pooled vahetasid IT-LCD-de osas võrreldes TV-LCD-dega rohkem või tundlikumat teavet, tõendavad komisjoni kogutud tõendid siiski seda, et kogu teave vahetati samal ajal, sageli samade dokumentide kaudu ja eelkõige samal eesmärgil. Lisaks nähtub hageja edastatud teabe tundlikkus ja üksikasjalikkus vaidlustatud otsuse põhjendusest 202, milles komisjon viitab dokumendile seoses 5. mai 2005. aasta „Cristali koosolekuga", milles on märgitud, et hageja puhul, sealhulgas arvestades piiratud võimsusi, tõusis mais ühe kategooria TV-LCD-de hind 5-10 US dollarit (USD), viies hinna 230 USD-ni.

121 Mis puudutab fakti, millele viitas hageja, et arutelud TV-LCD-de teemal tõid tema arvates esile nende toodete hinnalanguse pideva tendentsi, siis tuleb märkida, et mitmetest dokumentidest, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines, nähtub kartelli liikmete tahe säilitada nende LCD-de hinnatase samana ja see, et hinnalangus ei olnud lähitulevikus tõenäoline (vt vaidlustatud otsuse põhjendused 165, 167, 173 ja 207). Igal juhul eeldades, et tihti jõuti kartelli raames peetud arutluste tulemusena hinnalangetamise otsusteni, ei kahjustanud selline kooskõlastatud käitumine konkurentsi vähem, kuna hinda langetati kooskõlastatult ning see oleks võinud ilma kooskõlastuseta olla suurem. Lisaks lubas tootmisvõimsuste ümberjaotamise võimalus, mis oli kartelli arutelude teemaks, kartelli liikmetel reageerida TV-LCD-de hinnalangustele ja seda kooskõlastatult, ühe tervikplaani raames.

122 Asjaolu kohta, millele viitab ka hageja, et isikud, kes saadeti kartelli liikmete poolt kartelli koosolekutele, olid IT-LCD-de, mitte TV-LCD-de valdkonna spetsialistid, tuleb märkida, et kuigi seda võib tõlgendada nii, et IT-LCD-d olid asjassepuutuvate ettevõtjate arvates olulisemad, ei tähenda see aga samas, et TV-LCD-de teemalised arutelud olid pealiskaudsed ja toimusid hooti. Nimelt nagu märgib õigesti komisjon, näitab kõnealune asjaolu, et TV-LCD-de alane teabevahetus toimus etteplaneeritult, kuna koosolekutel osalevad isikud pidid selle teema ette valmistama, kuigi see ei kuulunud nende põhitegevusvaldkonda.

123 Eeltoodust tuleneb, et TV-LCD-sid puudutav teabevahetus toimus sama tervikplaani raames kui IT-LCD-sid puudutav teabevahetus ja järelikult oli see ühe sama vältava rikkumise osa.

124 Hageja muud argumendid ei sea kahtluse alla järeldust, et tegemist on selgelt ühe vältava rikkumisega, mis hõlmas nii IT-LCD-sid kui TV-LCD-sid ning mida komisjonil oli õigus karistada ühe üldise trahviga.

125 Esiteks puudub igasugune tähendus asjaolul, et TV-LCD-de alaseid andmeid hakati kartelli liikmete vahel arutama pärast esimest etappi, mille jooksul puudutas kartell ainult IT-LCD-sid. Nimelt kuna on tõendatud, et teabevahetus ja otsused, mis võeti kartelli koosolekutel vastu seoses TV-LCD-dega, kuulusid samasse tervikplaani, mida kohaldati ka IT-LCD-de suhtes, ei avalda mingit mõju hetk, mil see kartelli laienemine iga liikme osas aset leidis. Lisaks tuleb toonitada, et trahvisumma väljaarvutamiseks võttis komisjon arvesse vaidlustatud otsuse iga adressaadi keskmist asjassepuutuva müügi väärtust kogu rikkumise perioodil. Seda keskmist mõjutab hagejale soodsalt asjaolu, et rikkumise alguses ta TV-LCD-sid ei tootnud.

126 Lisaks see, et hageja ei tootnud TV-LCD-sid ajal, mil nende teemal hakati „Cristali koosolekutel" teavet vahetama, ei muuda asjaolu, et hageja võis hetkel, mil ta laiendas oma tegevust TV-LCD-de tootmisele, ära kasutada talle kättesaadavat teavet selles sektoris juba tegutsevate teiste kartelli liikmete hindade ja tootmisvõimsuste kohta. Selles küsimuses tuleneb kohtupraktikast, et ettevõtjat võib kooskõlastatud tegevuse eest vastutavaks pidada isegi siis, kui tema osalus piirdus ainult teabe saamisega tema konkurentide tulevase käitumise kohta (vt selle kohta Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-54/03: Lafarge *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 459 ja 460 ning seal viidatud kohtupraktika). Nii võib ettevõtja olla otseselt osalenud ainult osas ühe ja vältava rikkumise moodustavatest konkurentsivastastest tegevustest, kuid olla teadlik kogu muust kavandatavast õigusvastasest tegevusest või teiste kartellis osalejate poolt sellise tegevuse elluviimisest samadel eesmärkidel, või ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma. Sel juhul on komisjonil õigus ettevõtjale omistada vastutus rikkumise moodustava kogu konkurentsivastase tegevuse eest ja järelikult rikkumise kui terviku eest (Euroopa Kohtu 6. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-441/11 P: komisjon *vs.* Verhuizingen Coppens, punkt 43).

127 Neid asjaolusid arvestades ei ole vajalik uurida selle dokumendi tõenduslikku väärtust - mida hageja vaidlustab -, mille alusel komisjon järeldas, et kartell laienes TV-LCD-dele alates 2002. aasta septembrist.

128 Teiseks on vähetähtis see, et IT-LCD-d ja TV-LCD-d võivad kuuluda eri turgudele, nagu väidab hageja. Selle kohta tuleb kõigepealt meenutada, et üks rikkumine ei pea tingimata puudutama ainult ühte ja sama toodet või asendatavaid tooteid. Asjakohased on ka muud kriteeriumid, nagu see, kas asjassepuutuvate tegude eesmärk on sama või erinev, kas osa võtnud ettevõtjad on samad, kas tegude toimepanemise viis on sama, kas ettevõtjate nimel tegutsenud füüsilised isikud on samad ja kas asjassepuutuvate tegude geograafiline ulatus on sama (vt selle kohta Üldkohtu 12. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas T-410/09: Almamet *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 172 ja 174, ning seal viidatud kohtupraktika). Need kriteeriumid on käesolevas asjas täidetud, nagu nähtub eespool punktidest 110-127.

129 Lisaks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamisel tuleb selleks, et teha kindlaks, kas kokkulepe võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust ning kas selle eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või moonutada konkurentsi ühisturul, määratleda asjaomane turg. Seetõttu on komisjon ELTL artikli 101 lõike 1 alusel tehtava otsuse puhul kohustatud piiritlema asjaomase turu vaid siis, kui piiritlemata jätmisel ei ole võimalik otsustada, kas kokkulepe, ettevõtjate ühenduse otsus või kooskõlastatud tegevus võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning kas selle eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi siseturul (Üldkohtu 25. oktoobri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-38/02: Groupe Danone *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-4407, punkt 99, ja 6. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-48/02: Brouwerij Haacht *vs.* komisjon,

EKL 2005, lk II-5259, punkt 58; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 16. veebruari 2006. aasta määrus C-111/04 P: Adriatica di Navigazione *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 31).

130 Käesolevas asjas ei ole hageja vastu vaielnud sellele, et kartell võis mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja et selle eesmärk oli takistada, piirata või kahjustada konkurentsi siseturul.

131 Samuti on kohtupraktikas täpsustatud, et turu, mida puudutab komisjoni otsus ELTL artikli 101 rikkumise tuvastamise kohta, määratlevad kartelli kokkulepped ja tegevus (vt Üldkohtu 24. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas T-384/06: IBP ja International Building Products France *vs.* komisjon, EKL 2011, lk II-1177, punkt 118, ja seal viidatud kohtupraktika). Käesolevas asjas, nagu märgib õigesti ka komisjon, keskendusid kartelli liikmed tahtlikult oma konkurentsivastases tegevuses nii IT-LCD-dele kui TV-LCD-dele.

132 Edasi tuleb uurida argumenti, mida hageja üritab esitada Üldkohtu 11. detsembri 2003. aasta otsuse kohtuasjas T-61/99: Adriatica di Navigazione *vs.* komisjon (EKL 2003, lk II-5349, punkt 36) pinnalt, väites, et komisjon ei ole asjaomaseid turge määratlenud piisava täpsusega ning seega halvasti mõistnud vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumise laadi ja täpset ulatust.

133 Selle kohta tuleb meenutada, et vastavalt eespool viidatud kohtuotsuse Adriatica di Navigazione *vs.* komisjon punktile 30 täheldas Üldkohus küll seda, et vastuväited komisjoni antud turu määratlusele võivad puudutada muid ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldamise küsimusi kui konkurentsipiirangu esinemine siseturul ja liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamine, nimelt küsimusi, milline oli keelatud kokkuleppe ulatus, kas kokkulepe oli üks ja terviklik või üldine, milline oli iga kokkuleppes pooleks olnud ettevõtja osaluse ulatus. Samuti toonitas Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 31 ja 32, et komisjoni otsus, milles tuvastatakse osalemine keelatud kokkuleppes, võib mõjutada selle otsuse adressaatide suhteid kolmandate isikutega. Samuti on soovitatav, et kui komisjon võtab vastu otsuse, milles ta tuvastab ettevõtja osalemise mitmest osateost koosnevas, ühiselt toimepandud ja vältavas rikkumises, peab ta lisaks ELTL artikli 101 lõike 1 kohaldatavuse spetsiifiliste tingimuste järgimise kontrollimisele võtma arvesse asjaolu, et kui otsus toob igale adressaadile kaasa isikliku vastutuse, siis peab see tekkima ainult nende tõendatud osalusest ühiselt toimepandud karistatavas ja piiritletud rikkumises.

134 Kuid hageja argument on tulemusetu isegi siis, kui kaaluda seda viidatud kohtupraktika valguses. Nimelt tuleneb eespool punktidest 110-127, et komisjon pidas hagejat vastutavaks ainult rikkumise eest, mis seisnes konkreetsemalt osaluses „Cristali koosolekutel" ja nendega seotud kahepoolsetel koosolekutel, mille eesmärk oli kooskõlastada nii IT-LCD-de kui TV-LCD-de hinnad ja tootmisvõimsused. Seetõttu ei toonud kartelliga seotud turgude täpsema määratluse puudumine hagejale kaasa riske, millele juhtis tähelepanu Üldkohus eespool punktis 133 viidatud kohtuotsuses Adriatica di Navigazione *vs.* komisjon.

Jaapani tarnijatega suhtlemise arvesse võtmata jätmine

135 Hageja heidab komisjonile ette, et ta ei võtnud arvesse asjaolu, et vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumise toime pannud Korea osalised tegid väidetavalt koostööd TV-LCD-de Jaapani tarnijatega, kes koos nimetatud Korea osalistega olid sellel turul peamised ettevõtjad, samas kui hagejal oli sellel vaid teisene roll. Hageja sõnul seisnes tegelik rikkumine, mida komisjon oleks pidanud seoses LCD-dega menetlema, selle turu peamiste ettevõtjate koostöös. Sellega rikkus komisjon põhjendamiskohustust ning võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtet.

Sissejuhatavad märkused

136 Tuleb märkida, et kuigi üht vältavat rikkumist puudutav kohtupraktika lubab komisjonil ühe menetluse ja ühe otsuse kaudu menetleda ühel ajal mitut tegu, mida saaks menetleda individuaalselt, ei tähenda see, et komisjon on kohustatud nii toimima. Seega ka siis, kui eeldada, et väidetav kooskõlastamine TV-LCD-de Jaapani tarnijate ja vaidlustatud otsuse adressaadiks olevate Korea osaliste vahel on käsitatav rikkumisena ELTL artikli 101 mõttes, ja et see rikkumine on osa samast ühest vältavast rikkumisest, mis tuvastati vaidlustatud otsuses, ei ole komisjon kohustatud menetlema kõiki neid käitumisi ühel ajal.

137 Nimelt on komisjonil oma menetluse ulatuse üle otsustamisel kaalutlusõigus. Selle kohta tuleneb kohtupraktikast, et ta ei saa olla kohustatud tuvastama kogu konkurentsivastast tegevust ega määrama selle eest karistusi; samuti ei saa liidu kohus – isegi ainult trahvi vähendamise eesmärgil – järeldada, et komisjon oleks tema käsutuses olevaid tõendeid arvestades pidanud tuvastama teatud ettevõtja poolt teatud perioodil toime pandud rikkumise (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Tokai Carbonjt *vs*. komisjon, punktid 369 ja 370).

138 Selle pädevuse kasutamise üle teostab kontrolli kohus. Siiski tuleneb kohtupraktikast, et tema valikut võib pidada võimu kuritarvitamiseks ainul juhul, kui on tõendatud, et komisjon algatas ilma objektiivse põhjenduseta ühe faktilise olukorra suhtes kaks eraldi menetlust (vt selle kohta Euroopa Kohtu 29. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-441/07 P: komisjon *vs*. Alrosa, EKL 2010, lk I-5949, punkt 89).

139 Käesolevas asjas järeldas komisjon, et tal ei ole või ei ole veel piisavaid tõendeid Jaapani tarnijate kohta ning otsustas seetõttu nende juhtumit mitte menetleda samal ajal kui hageja ja teiste vaidlustatud otsuse adressaatide asja, kuivõrd nende rikkumise toimepanemise kohta oli tal palju tõendeid, nii IT-LCD-de kui TV-LCD-de osas, nagu eespool tuvastatud (punktid 110-134). See asjaolu on objektiivne põhjus, mis õigustab komisjoni valikut. Sellegipoolest tuleb täheldada, et Jaapani tarnijate suhtes algatatavas menetluses on komisjon kohustatud muu hulgas järgima hageja suhtes *ne bis in idem* põhimõtet.

Väidetav põhjendamiskohustuse rikkumine

140 Hageja väidab, et komisjon oleks vaidlustatud otsuses pidanud selgitama põhjuseid, miks ta ei kaasanud TV-LCD-de Jaapani tootjaid menetlusse, mis lõppes vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega.

141 Selle kohta tuleb meenutada, et komisjonil ei olnud mingit kohustust esitada vaidlustatud otsuses põhjused, miks Jaapani tarnijatele selles menetluses rikkumist süüks ei pandud. Nimelt tuleneb kohtupraktikast, et akti põhjendamise kohustus ei saa hõlmata akti koostajaks oleva institutsiooni kohustust põhjendada, miks ta ei ole võtnud vastu kolmandatele isikutele adresseeritud muid sarnaseid akte (vt selle kohta Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt *vs*. komisjon, EKL 2004, lk II-2501, punkt 414, ja 4. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-304/02: Hoek Loos *vs*. komisjon, EKL 2006, lk II-1887, punkt 63).

Võrdse kohtlemise põhimõtte väidetav rikkumine

142 Tuleb meenutada, et eespool punktis 93 viidatud kohtupraktika kohaselt ei saa ettevõtja, kes oma tegevusega on rikkunud ELTL artikli 101 lõiget 1, pääseda igasugusest karistusest seetõttu, et teistele ettevõtjatele trahvi ei määratud, kui viimaste olukorra puhul ei ole liidu kohtu poole pöördutud, nagu käesolevas asjas. Selle kohta tuleb märkida, et kuigi on tõsi, et komisjonil ei ole õigust diskrimineerida ettevõtjaid, kes osalesid samas keelatud kokkuleppes, seisnes hagejale süüks pandud rikkumine siiski koostöös, mis leidis aset „Cristali koosolekutel” ja nendega seotud kahepoolsetel koosolekutel, mida

peeti kartelli esemeks olevate LCD-de Taiwani ja Korea tarnijate vahel. Kuna Jaapani tarnijad selles kooskõlastatud tegevuses ei osalenud, ei ole vaidlustatud otsuses võrdse kohtlemise osas õigusnormi rikutud.

143 Mis puudutab hageja argumenti, et ainsad olulised TV-LCD-sid käsitlevad arutelud olid need, mis puudutasid Jaapani tarnijaid, kuid millel hageja ei osalenud, siis piisab, kui meenutada, et komisjon esitas piisavalt tõendeid, mis näitasid, et vaidlustatud otsuse adressaadid tegid ühe tervikplaani raames koostööd nii IT-LCD-de kui TV-LCD-de valdkonnas (vt eespool punktid 105-134). See kooskõlastatud tegevus on rikkumine, mida komisjonil oli õigus menetleda sõltumata TV-LCD-de osas võimalikult toime pandud muudest rikkumistest, milles võisid osaleda hagejast erinevad vaidlustatud otsuse adressaadid.

144 Vastuseks hageja argumendile, milles ta üritab tugineda komisjoni halduspraktikale, eelkõige komisjoni 15. oktoobri 2008. aasta otsusele K(2008) 5955 (lõplik), [EÜ] artikli 81 kohase menetluse kohta (Juhtum COMP/39.188 – Banaanid) (edaspidi „banaanide otsus”), tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei kujuta komisjoni eelnev otsustuspraktika endast konkurentsi valdkonnas trahvide määramise õiguslikku raamistikku ja teisi juhtumeid käsitlevad otsused on diskrimineerimise olemasolu küsimuses üksnes soovituslikud, arvestades, et ei ole eriti tõenäoline, et juhtumi eripärased asjaolud, nagu asjaomased turud, tooted, ettevõtjad ning ajavahemikud, oleksid identsed (vt Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-73/04: Tribunal Carbone-Lorraine *vs*. komisjon, EKL 2008, lk II-2661, punkt 92, ja seal viidatud kohtupraktika).

145 Rõhutamaks banaanide otsuses ja käesolevas asjas käsitletud asjaolude erinevust, tuleb märkida, et ühe selle rikkumise toimepanija, millega selles otsuses tegemist oli, trahvi vähendati 10% kergendavate asjaolude alusel, põhjusel, et toimikust ei nähtunud, et ta oleks olnud teadlik kõigist selle rikkumise aspektidest, milles ta otseselt ei osalenud, või neid mõistlikult ette näinud (vt banaanide otsuse põhjendused 465 ja 466).

146 Samas käesolevas asjas sarnaseid asjaolusid ei esine, kuna hageja, kes osales igati vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumise kõigis aspektides, püüab tugineda asjaolule, et ta ei osalenud rikkumises, milles osales teisi ettevõtjaid.

147 Igal juhul, nagu märgib õigesti ka komisjon, isegi eeldades, et kahepoolne suhtlemine TV-LCD-de Korea ja Jaapani tarnijate vahel oli käsitletav ühe vältava rikkumisena koos vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumisega, ning et hageja ei olnud sellest kahepoolsest suhtlemisest teadlik, ei viiks need asjaolud selleni, et vastuväited, mis esitati hagejale vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumises osalemise eest, muutuksid alusetuks, ega ka seda, et hagejale määratud trahvi tuleks vähendada. Nimelt ei võimalda miski kinnitada, et trahv, mis oleks määratud laiaulatuslikuma kartelli puhul, st Jaapani tarnijaid hõlmates, oleks lõpuks olnud hageja jaoks väiksem. Võimaliku trahvi vähendamise, mida komisjon oleks võinud hageja suhtes kergendava asjaolu esinemisel kohaldada, oleks võinud neutraliseerida, seda lausa ületades, trahvi suurendamise määr, mis tulenes rikkumise raskuse ja „trahvi hoiatava osa” alusel suuremate protsentide kohaldamisest.

Proportsionaalsuse põhimõtte väidetav rikkumine

148 Hageja viitab proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele seetõttu, et komisjon ei võtnud arvesse TV-LCD-sid puudutava konkurentsivastase tegevuse väiksemat raskusastet võrreldes IT-LCD-sid puudutavaga.

149 Vastuseks sellele argumendile tuleb esiteks märkida, et komisjon on õigesti järeldanud, et tegemist oli ühe vältava rikkumisega. Selles suhtes tuleneb kohtupraktikast, et komisjon ei ole kohustatud analüüsima eraldi ühe rikkumise iga elementi, muu hulgas seetõttu, et eksisteerib tervikstrateegia, milles osalevad kõik kartelli liikmed (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Carbone-Lorraine *vs.* komisjon, punkt 49).

150 Teiseks, mis puudutab täpsemalt seoses rikkumise raskuse ja „trahvi hoiatava osaga" komisjoni kasutatud kordajate proportsionaalsust (vt eespool punkti 24), siis tuleb meenutada, et 2006. aasta suunistest ja kohtupraktikast, mida nendes suunistes on arvesse võetud, ilmneb, et rikkumise raskusastet hinnatakse esimeses etapis rikkumise asjaolude alusel, nagu rikkumise laad, kõikide rikkumises osalevate ettevõtjate turuosa kokku, rikkumise geograafiline ulatus ja see, kas rikkumine ka toime pandi. Teises etapis muudetakse seda hinnangut igale rikkumises osalenud ettevõtjale omaste raskendavate või kergendavate asjaolude alusel (vt selle kohta Üldkohtu 25. oktoobri 2011. aasta otsus kohtuasjas T-348/08: Aragonesas Industrias y Energía *vs.* komisjon, EKL 2011, lk II-7583, punkt 264 ja seal viidatud kohtupraktika).

151 Nimetatud esimese etapi eesmärk on määrata kindlaks igale asjaomasele ettevõtjale määratava trahvi põhisumma, kohaldades asjaomasel geograafilisel turul iga ettevõtja kaupade või teenuste müügiväärtusele esimest kordajat, mis kajastab rikkumise raskust, või veel teist kordajat, mille eesmärk on hoiatada ettevõtjaid selliste õigusvastaste tegude uuesti toimepanemise eest. Need mõlemad kordajad määratakse kindlaks tegurite alusel, mis peegeldavad rikkumise tunnusjooni tervikuna ehk kõikide rikkumises osalenute kogu konkurentsivastast tegevust (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Aragonesas Industrias y Energía *vs.* komisjon, punkt 265).

152 Sellest järeldub, et isegi kui eeldada, et konkurentsivastane tegevus TV-LCD-de valdkonnas ei olnud nii rasket laadi kui IT-LCD-de valdkonnas, oli komisjonil õigus määrata rikkumise raskust väljendav kordaja ja „trahvi hoiatavat osa" väljendav kordaja, võttes arvesse ühe vältava rikkumise tervikplaani, mis hõlmas kõiki neid tegevusi.

153 Lisaks, mis puudutab asjaolu, et banaanide otsuses kohaldas komisjon väiksemaid protsente kui vaidlustatud otsuses ja vähendas oluliselt trahvi kergendavate asjaolude alusel, siis piisab viitest eespool punktis 144 mainitud kohtupraktikale ning märkusest, et selles otsuses otsustas komisjon trahvi vähendada, võttes arvesse erilist olukorda, mille oli loonud muu hulgas banaanikaubanduses kehtiv õiguslik regulatsioon (vt banaanide otsuse põhjendus 460 ja selles tehtud viide ning põhjendus 467).

154 Kõigi nende eespool esitatud kaalutluste põhjal tuleb teine väide tagasi lükata.

3. *Kolmas väide, mis puudutab asjaolu, et asjassepuutuv müügiväärtus, mille komisjon hageja osas kindlaks määras, hõlmas ekslikult muud müüki kui kartelli esemeks olevad LCD-d*

155 Nõude toetuseks, milles hageja palub, et Üldkohus muudaks talle vaidlustatud otsuses määratud trahvi summat, esitab hageja kolmanda väite, mille kohaselt on sisuliselt trahvisumma arvutatud ebatäpse müügiväärtuse alusel, kuna hageja luges selle hulka ekslikult ka muud liiki LCD-de müügi kui need, mis olid vaidlustatud otsuse ese.

156 Tuleb meenutada, et komisjoni vastu võetud otsuste seaduslikkuse kontrolli täiendab täielik pädevus, mis on ELTL artikli 261 alusel liidu kohtule antud määruse nr 1/2003 artikliga 31. See pädevus annab kohtule lisaks karistuse õiguspärasuse kontrollimisele õiguse asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada.

157 Seega peab Üldkohus oma täieliku pädevuse raames otsuse vastuvõtmise ajal hindama, kas hagejale määrati karistus, mis kajastab õigesti asjassepuutuva rikkumise raskust (vt Üldkohtu 27. septembri 2012. aasta otsus kohtuasjas T-343/06: Shell Petroleum jt *vs.* komisjon, punkt 117 ja seal viidatud kohtupraktika).

158 Käesolevas asjas puudub poolte vahel vaidlus selles, et hageja vigade tõttu oli talle määratud trahvi põhisumma enne ümardamist 301 684 468 eurot ja et summa, mille tekitasid asjassepuutuvad vead, oli 13 246 618 eurot. Samas on poolte vahel vaidlus selles, kuidas neid summasid tuleb ümardada.

159 Hageja palus hagiavalduses, et talle vaidlustatud otsusega määratud trahvist, milleks oli 300 000 000 eurot, arvutataks maha summa 13 250 000 eurot. Uus trahvisumma oleks seega 286 750 000 eurot.

160 Kostja vastuses selgitas komisjon, et vaidlustatud otsuse kõigi adressaatide puhul ümardas ta põhisumma väiksemaks kahe esimese järguni, välja arvatud juhul, kui see vähendamine moodustas rohkem kui 2% trahvisummast enne ümardamist, millisel juhul komisjon ümardas selle summa kolme esimese järguni.

161 Selle kohta tuleb märkida, et hageja trahvi ümardati vaidlustatud otsuses kahe esimese järguni. Nimelt oli ümardamata trahvi põhisumma 301 684 468 eurot ning pärast ümardamist oli see 300 000 000 eurot, nagu märgitud vaidlustatud otsuse tabelist nr 6.

162 Komisjoni hinnangul on hageja välja pakutud arvutuskäik väär, kuna see sisaldab kahte ümardust: see, mida komisjon juba kohaldas põhisummale, mis on esitatud vaidlustatud otsuses, ja see, mis viib järelduseni, et mahaarvatav summa tõuseb kartelli esemeks olevatest LCD-dest erinevate toodete müügi väljajätmise tõttu 13 246 618 eurolt 13 250 000 eurole.

163 Ent nagu märgib ka komisjon, viib korrigeeritud müügiväärtusest tulenevale trahvi põhisummale, milleks oli 288 437 850 eurot, vaidlustatud otsuses järgitud meetodi kohaldamine ümardatud summani 288 000 000 eurot. Nimelt viiks kahe esimese järguni ümardamine trahvisumma vähendamiseni 8 437 850 euro võrra, ehk enam kui 2% (2,9%) ümardamata põhisummast.

164 Repliigis väitis hageja, et selle tõttu, et tema trahvi uut summat ümardati kolme esimese järguni kahe asemel, oli ta vaidlustatud otsuse adressaat, kes ümardamisest minimaalset kasu sai. Ta nõuab seega trahvi vähendamist suuremal määral.

165 Selle kohta olgu märgitud, et kuigi Üldkohtul tuleb trahvi summa kindlaksmääramiseks ise hinnata konkreetse juhtumi asjaolusid, ei saa täielik pädevus määratavate trahvide summa kindlaksmääramisel kaasa tuua ELTL artikli 101 lõikega 1 vastuolus olevas kokkuleppes osalenud ettevõtjate diskrimineerimist (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Verhuizingen Coppens, punkt 80).

166 Käesolevas asjas kohaldas komisjon vaidlustatud otsuses eespool punktis 160 kirjeldatud ümardusmeetodit kõigi kartelli liikmete suhtes. See meetod on objektiivne ja võimaldab vähendada kõigi nende liikmete trahvi kuni 2%. Kuigi on tõsi, et ühel juhul võib vähendamise määr olla suurem kui teisel ja et hageja määr oleks protsentuaalselt kõige väiksem, kui Üldkohus seda sama meetodit järgiks, toob iga ümardusmeetod kaasa kohandusi, mis on iga ettevõtja puhul erinevad ja mille tulemusel on vähendamise määr suurem või väiksem. Seega kuna komisjoni valitud meetod on soodne kõigile vaidlustatud otsuse adressaatidele – seda küll erinevas ulatuses – ja kuna selle ülempiir on 2%, on sobiv sellest lähtuda, et vältida ebavõrdset kohtlemist (vt selle kohta Üldkohtu 17. mai 2011. aasta otsus kohtuasjas T-299/08: Elf Aquitaine *vs.* komisjon, EKL 2011, lk II-2149, punktid 307 ja 308).

167 Siiski tuleb meenutada, et määruse nr 1/2003 artikli 18 lõigete 2 ja 3 tõhususe tagamiseks on komisjonil õigus kohustada ettevõtjat esitama asjaolude kohta, millest ta võib teadlik olla, kõik vajalik teave, ning esitama talle vajaduse korral tema valduses olevad sellega seotud dokumendid, tingimusel, et ta ei pane ettevõtjale kohustust esitada vastuseid, milles viimane peaks tunnistama rikkumise olemasolu, mida peab tõendama komisjon (Euroopa Kohtu 18. oktoobri 1989. aasta otsus kohtuasjas 374/87: Orkem *vs.* komisjon, EKL 1989, lk 3283, punktid 34 ja 35). Ettevõtja, kellele komisjon saatis määruse nr 1/2003 artikli 18 alusel teabenõude, on seega kohustatud tegema aktiivselt koostööd ning talle võidakse määrata selle määruse artikli 23 lõikes 1 ette nähtud spetsiaalne trahv, mis võib olla kuni 1% tema kogukäibest, kui ta esitab tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu ebaõiget või eksitavat teavet (eespool viidatud kohtuotsus Shell Petroleum jt *vs.* komisjon, punkt 118).

168 Järelikult võib Üldkohus oma täieliku pädevuse teostamise raames võtta vajaduse korral arvesse ettevõtja koostöösoovimatust ja sellest tulenevalt suurendada talle ELTL artikli 101 või 102 rikkumise eest määratud trahvisummat tingimusel, et ettevõtjale ei ole sama käitumise eest määratud määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 1 alusel spetsiaalset trahvi (eespool viidatud kohtuotsus Shell Petroleum jt *vs.* komisjon, punkt 118).

169 Nii võib see olla näiteks juhul, kui ettevõtja jätab komisjoni sellekohasele nõudele vastates tahtlikult või ettevaatamatusest haldusmenetluses esitamata trahvisumma kindlaksmääramise seisukohast otsustava tähtsusega asjaolud, mis tal vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal olid või võisid olla. Kuigi see ei takista Üldkohtul neid asjaolusid arvesse võtta, riskib ettevõtja, kes seda alles kohtumenetluses mainib – kahjustades seeläbi haldusmenetluse eesmärki ja nõuetekohast läbiviimist –, siiski sellega, et Üldkohus võtab seda asjaolu arvesse kohase trahvisumma kindlaksmääramisel (eespool viidatud kohtuotsus Shell Petroleum jt *vs.* komisjon, punkt 119).

170 Käesolevas asjas möönab hageja, et ta tegi vigu komisjonile asjassepuutuva müügiväärtuse arvutamiseks vajalikke andmeid esitades, sest ta luges selle müügi hulka ka kartelli esemeks olevatest LCD-dest erinevate toodete müügi. Komisjon kinnitab, et neid tooteid ei oleks pidanud arvutamisel arvesse võtma.

171 Lisaks nähtub toimikust, et need vead tulenevad asjaolust, et hageja ei olnud täpsustanud teatud LCD-de konkreetset liiki ettevõtjale, kelle ta oli valinud selleks, et arvutada välja komisjonile edastatavad andmed.

172 Üldkohus on seisukohal, et see asjaolu ei luba järeldada, et hageja on rikkunud määruse nr 1/2003 artikli 18 sätetest tulenevat koostöökohustust niivõrd, et seda tuleks arvesse võtta trahvisumma määramisel. Nimelt ei üritanud hageja komisjoni eksitada ega ka talle esitada töötlemata andmeid, mille alusel komisjon oleks pidanud asjassepuutuva müügiväärtuse ise välja arvutama, esitamata talle samal ajal täpsustusi, mis olid vajalikud nendest lõplike andmete väljaarvutamiseks. Hageja kasutas sõltumatuid spetsialiseerunud nõustajaid selleks, et komisjonile vajalikke andmeid esitada, kuid tegutses hooletult, jättes nendele nõustajatele selgitamata teatud tüüpi LCD-de erinevused. Selle kohta tuleb märkida, et hagejal ei olnud selgelt mingit huvi saavutada seda, et komisjonini jõuaksid valed andmed, mis hõlmaksid kartelli esemeks olevatest LCD-dest erinevate toodete müüki, kuna need ebatäpsused said olla talle ainult kahjulikud, muutes komisjoni poolt talle määratava trahvisumma suuremaks.

173 Neid asjaolusid arvestades on käesoleva asja asjaolusid õigesti hinnatud, kui arvutada hagejale määratav trahvisumma korrigeeritud müügiväärtuse alusel ja kohaldada sellele sama meetodit, mida komisjon järgis vaidlustatud otsuses, sealhulgas ümardamise osas. Nii on selleks summaks 288 000 000 eurot (vt eespool punkt 163).

174 Arvestades kõike eeltoodut tuleb trahvisummat vähendada 288 000 000 eurole ja jätta ülejäänud osas hageja nõue rahuldamata.

Kohtukulud

175 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Sama sätte lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Üldkohus määrata kulude jaotuse, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks.

176 Käesolevas asjas kaotas komisjon vaidluse asjaolu osas, et ta arvas hagejale määratava trahvi põhisumma arvutamiseks kasutatud müügiväärtuse hulka kartelli esemeks olevatest LCD-dest erinevate toodete müügi. Kuid see viga tekkis hageja hooletusest, kes esitas komisjonile valesid andmeid. Hageja aga kaotas vaidluse kõigi muude tema esitatud nõuete osas. Seda arvestades on käesoleva asja asjaolusid õigesti hinnatud, kui hageja hüvitab kohtukulud, nagu komisjon on seda nõudnud (vt selle kohta Üldkohtu 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-322/01: Roquette Frères *vs*. komisjon, EKL 2006, lk II-3137, punktid 338 ja 339).

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

1. **Määrata InnoLux Corp.-ile, varem Chimei InnoLux Corp., komisjoni 8. detsembri 2010. aasta otsuse K(2010) 8761 (lõplik), [ELTL] artiklis 101 ja [EMP] lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39.309 – LCD) artiklis 2 määratud trahvi summaks 288 000 000 eurot.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Mõista kohtukulud välja InnoLuxilt.**

Kanninen Berardis Wetter

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. veebruaril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad